

de journalist

HOE INFLUENCERS
MODEJOURNALISTEN
STIMULEREN

DOSSIER:
OVERHEIDSSTEUN
VOOR DE PERS

A black and white portrait of Marc Reynebeau, a man with grey hair, glasses, and a beard, wearing a dark turtleneck and a jacket. The background is a plain, light color.

De kleine oorlogjes van Marc Reynebeau

POL DELTOUR
NATIONAAL SECRETARIS
VVJ

Journalistiek in kosmopolis

Journalistiek bedrijven wordt er niet makkelijker op. Dat is meer dan een boutade en heeft diverse oorzaken. Eén daarvan is de superdiverse samenleving waarin we zijn terecht gekomen. Een samenleving van mensen met allerlei huidskleuren, culturele waarden, religieuze overtuigingen, seksuele oriëntaties en politieke opvattingen. Veelal gaat het om mensen die ook respect vragen voor die identiteit of overtuiging van hen. Sommigen voelen en noemen zich overigens snel al eens 'beledigd' wanneer dat respect niet wordt opgebracht.

Met die verwachtingen en kritieken appelleren burgers niet enkel aan de brulboeien op sociale media. Ook mainstreammedia en professionele journalisten worden met enige regelmaat tot de orde geroepen. Vooral commentaarschrijvers en columnisten, die zich uiteraard al eens laten gaan, liggen in het schietveld. Maar ook bij 'gewone' verslaggevers zie je de twijfel toeslaan. Kunnen we wel nog verwijzen naar de etnische of religieuze achtergrond van iemand? Is het nu 'blank' of 'wit', dan wel 'allochtoon' of 'nieuwkomer'? Tonen we wel nog beelden van een zwarte piet of jood met

haakneus? En moet er aan het persoonlijk voornaamwoord 'hij' nu echt altijd 'zij' en, meer nog, 'LGBTIQ' worden toegevoegd? Journalisten die denken dat ze meer dan anderen vrij moeten zijn in die dingen, *think twice*. Met reden wordt de nieuwsmedia aangerekend dat ze een voorbeeldfunctie te vervullen hebben in het werelddorp dat we vandaag zijn geworden.

'Met reden wordt de nieuwsmedia aangerekend dat ze een voorbeeldfunctie te vervullen hebben'

Toch is het laatste wat we mogen doen de diversiteit zelf negeren. Voor journalisten is het essentieel dat ze verschillen in de samenleving kunnen blijven waarnemen en benoemen, als substantieel onderdeel van de werkelijkheid waarover ze worden verondersteld getrouw verslag uit te brengen. Dat moet dan wel gebeuren met respect voor de menselijke waardigheid, zoals de Raad voor de Journalistiek het in zijn deontologische Code gepast

uitdrukt. Een ander blijvend aandachtspunt is het realiseren van meer diversiteit op zowel de redacties zelf als in de berichtgeving. Niemand kan overigens ontkennen dat het gros van de Vlaamse nieuwsredacties hier wel degelijk werk van maakt. Maar daarom zijn we er nog niet. Mogelijk kan de Vlaamse Expertendatabank.be, die focust op experts uit 'kansengroepen', nog voor wat extra ondersteuning zorgen.

Een valkuil die zeker te mijden is, is dat de overheid via al te strenge wetten 'hatespeech' gaat bestraffen. Zoiets dreigt alleen maar verstikkend te werken, terwijl er juist nood is aan meer wederzijds begrip en debat. Met stevige counterspeech als remedie voor de uitwassen, zouden we er ook moeten komen in die kosmopolis van ons.

WERKTEN MEE

Coördinatie: Pol Deltour (pol.deltour@journalist.be) en Ruth Desmit (ruth@revista-media.be) || **Eindredactie:** Piet De Loof || **Concept en vormgeving:** Revista (www.revista-media.be) || **Medewerkers:** Pol Deltour - Ruth Desmit - Selma Franssen - Charlotte Michils - Monica Moritz - Pieter Knapen - Luc Vanheerentals || **Cover:** Dieter Telemans || **Redactiesecretariaat:** Zennestraat 21, 1000 Brussel, Tel. 02/777 08 40, info@journalist.be – www.journalist.be || **Abonnementen:** info@journalist.be || **Reclameregie:** Beny Bechler, beny.bechler@journalist.be || **Druk en verzending:** Graphius

12

PORTRET

De gezichten van 'HLN LIVE'

14

DOSSIER

Overheidssteun voor nieuws

26

ACTUA

Fotograaf eerst bekroond,
dan veroordeeld

28

FOTOROL

Jonas Camps kiest
Willem Dirks

30

Uitspraken Raad voor
de Journalistiek

31

SERVICE

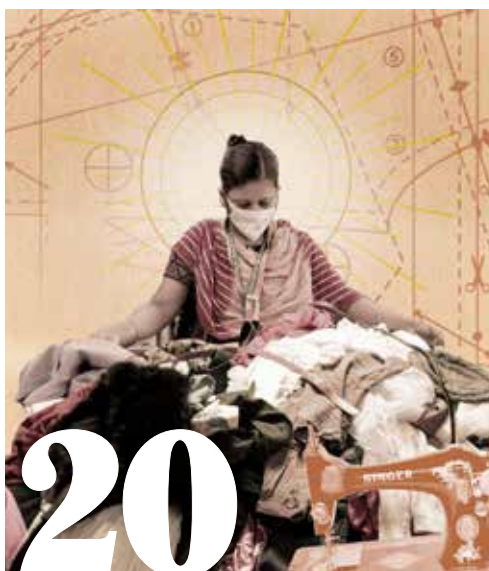
Onze nieuwe
groepsverzekering

SPREEKTijd

Marc Reynebeau

**'Ik heb vandaag
gewoon minder
geduld met
praatjes'**

DEBAT

**'Modejournalistiek
is even relevant
als Wetstraat-
journalistiek'**

DE WISSEL

Maarten Verdoodt

**'Pas maar op
dat je niet
zo'n moeilijke
voetbalwoord-
voerder wordt,
zeiden collega's'**

© James Arthur / Revista / Michiel Hendryckx

DE NIEUWKOMER

Elk jaar zetten zo'n honderd nieuwkomers hun eerste stappen in de journalistiek. Voor sommigen onder hen is het een droom die eindelijk in vervulling gaat, anderen zijn er toevallig ingerold. In dit nummer: **Sven Van Londersele** (25), sinds april sportjournalist bij DPG Media.

'Je moet erin durven geloven'

Sven Van Londersele

'Ik wilde altijd al sportjournalist worden, maar toen ik een studie-keuze moest maken, besepte ik hoe onzeker de sector is. Ik koos voor een brede basis en combineerde de bachelors Marketing en Communicatiemanagement. Tijdens mijn studies kreeg ik een stageplek op de sportredactie bij *HLN*. Die nam al mijn twijfels weg: dit was wat ik wilde doen. Hoewel ik na vier jaar het studeren moe was, ging ik toch voor de Master Journalistiek aan de KU Leuven. Een goede keuze: ik deed veel praktijkervaring op en had interessante proffen, zoals Maarten Vangramberen van Sporza.'

'Na mijn afstuderen werd ik met vijf anderen geselecteerd voor de News City Academy van DPG Media, een betaalde stage van zes maanden. In dat half jaar werkte ik voor online nieuws, online video, de krant en de sportredactie. Op de sportredactie maakte ik het overlijden van Maradona mee en mijn eerste avondshift bij de krant was tijdens de bestorming van het Capitool – het leek wel alsof ik *breaking news* aantrok.' (lacht)

'Na de Academy kon ik blijven werken als sportjournalist. Ik schrijf en maak video's en samen met Pieter-Jan Calcoen ben ik clubwatcher van Anderlecht. De pandemie zat mijn werk vaak in de weg, maar onlangs (dit interview werd afgenomen in juli, nvdv.) waren er weer 8.000 fans bij een match van Anderlecht – zulke ervaringen maken deze job fantastisch.'

'Het kan een hele tijd duren voordat je werk vindt in de journalistiek, maar als je genoeg drive en talent hebt, komt er vroeg of laat iets uit de bus vallen, daarvan ben ik overtuigd. Als je journalistiek gaat studeren, moet je erin durven te geloven. En een beetje geluk doet wonderen: News City Academy was voor mij een buitenkans.' (SF)

MEEST AANGEKLIKT

Wat was vorige maand het meest aangeklikte artikel op jullie website? We vroegen het aan **Jeremy Van der Haegen**, redacteur bij *Business AM*.

WAT GEBEURT ER ALS ALLE 21 MILJOEN BITCOINS ZIJN GEMINED?

OVER DE TAALGRENEN

Wat gebeurt er aan de andere kant van de taalgrens op journalistiek vlak? Met deze rubriek ben je weer mee.

Van 'crime passionnel' naar 'femicide'

De AJP, Franstalige zusterorganisatie van de VVJ, lanceert een campagne voor zorgvuldiger journalistiek taalgebruik met betrekking tot seksuele delicten. Zo werd de recente dubbele moord op de directrice van het circuit van Francorchamps en haar vriendin her en der een 'crime passionnel' en een 'drame familial' genoemd. De AJP pleit ervoor om in de berichtgeving meer oog te hebben voor de patriarchale dominantie bij deze delicten, en vindt een term als 'femicide' meer geschikt. Nog volgens AJP-secretaris Martine Simonis worden dergelijke misdrijven best niet langer in de fait-diversrubrieken behandeld, maar verdienen ze een ernstig maatschappelijk debat. (PD)

Jeremy Van der Haegen, redacteur *Business AM*: 'Ik publiceerde dit stuk op 30 juni, toen 18,5 van de 21 miljoen bitcoins gemined (vrij vertaald: verwerkt voor gebruik, nvdr.) waren. Het stuk is intussen 44.217 keer aangeklikt. Sinds in april de waarde van bitcoin explodeerde, is dit onderwerp erg populair. Crypto heeft de potentie om de financiële wereld democratischer te maken – dat maakt het voor mij een waanzinnig interessant topic en die passie vertaalt zich in leescijfers. Het is echter niet gemakkelijk om over crypto te schrijven, omdat er ook veel frauduleuze toepassingen zijn en maar weinig experts in ons taalgebied. Gelukkig heeft *Business AM* mensen aan boord die er veel over weten, dat geeft ons een voorsprong, waardoor onze stukken vaak bovenaan Google verschijnen. We volgen dit topic op de voet en publiceren er een dagelijkse nieuwsbrief over: *Crypto Insider*.' (SF)

<https://businessam.be/wat-gebeurt-nadat-alle-21-miljoen-bitcoins-zijn-gemined/>

HET CIJFER

0,3707

Welke kilometervergoeding kun je als journalist aan je werk- of opdrachtgever aanrekenen voor verplaatsingen in het kader van je werk? Een recente circulaire legt deze vergoeding voor staatspersoneel vast op € 0,3707, en dat is ook voor de privésector en journalisten weer richtinggevend. Een hogere 'terug'betaling dreigt door de fiscus als belastbaar inkomen te worden beschouwd. De circulaire geldt tot 30 juni volgend jaar. (PD/CM)

DE VAKPERS

Zowat één op de vijf Belgische beroepsjournalisten werkt voor een gespecialiseerd magazine. Reden genoeg om in elke editie de spots te richten op één titel.

Still

- Frequentie: 2 nummers per jaar
- Oplage: 6.000
- Eerste nummer: oktober 2017
- Redactie: 3 redacteurs
- Uitgever: Stiltedomein Menas (Broeders van Liefde)
- Verkrijgbaar: www.still-magazine.be
- Prijs: gratis abonnement via de site, 4 euro in de krantenwinkel

Broeders van Liefde brengen verstillend magazine uit

STILL is een magazine van de Broeders van Liefde over verstilling, verbinding en engagement. De opmerkelijke vormgeving en inhoud brachten ons bij hoofdredacteur Mattias Devriendt.

Waarom een magazine van de Broeders van Liefde?

'Er zijn vandaag nog een 70-tal broeders en daarmee zijn zij een uitstervend fenomeen. Ze zochten een manier om hun gedachtegoed uit te dragen, ook nadat zij er zelf niet meer zijn. Met die vraag kwamen ze naar ons, de bredere Groep Broeders van Liefde, die met 15.000 medewerkers in zorg en onderwijs een van de grootste vzw's is van het land. In onze brainstorms kwamen we tot drie kernwoorden waarover we mensen aan het woord wilden laten. Een magazine was het logische medium daarvoor.'

Met opmerkelijke keuzes qua inhoud en vorm.

'Er moet altijd iets blijven plakken aan de lezer. En dus kiezen we voor brede thema's en stemmen die niet voor de hand liggen. De broeders zijn zeer ruimdenkend en wilden bovenal geen tijdschrift over of voor hen. Niet enkel religieuzen of yogaleraars aan het woord dus, maar even goed mensen met andere overtuigingen. Als iemand nooit tot rust komt of alleen durft zijn, is dat een even interessant verhaal. Dat zet een lezer aan het denken. We vragen de kunstenaars in *STILL* om hun kritische stem te laten horen, zodat het nooit kunst om de kunst wordt. En ook onze vormgever krijgt veel vrijheid om een vormgeving met ziel te creëren.'

Wie is jullie doelgroep?

'Gelovigen zitten daar uiteraard bij, maar we willen voorbij die eerste vanzelfsprekende groep kijken. Daarom kiezen we onze inhoudelijke insteek zo ruim en bieden we het magazine gratis aan op de site. We horen vaak dat mensen inspiratie vinden in *STILL* en het doorgeven aan vrienden en familie. Dat doet ons plezier, want *STILL* wil mensen tot nadenken aanzetten. Het wil tijd en ruimte creëren voor lezers om 'stil' te staan bij zichzelf en hun relatie met anderen of met iets Anders.' (RD)

**MARC REYNEBEAU, MET PENSIOEN
MAAR NIET MET RUST**

‘Journalisten moeten hun eigen agenda beheersen’

Op de laatste dag van juni, kort na zijn 65ste verjaardag, werd Marc Reynebeau door zijn collega's van *De Standaard* het pensioen ingewuifd. Een complete ommekeer betekent dat niet: hij blijft - zij het als freelancer - een wekelijks column schrijven voor de krant en occasioneel ook andere stukken. Maar tijd voor een terugblik is het wel. **MONICA MORITZ EN POL DELTOUR**

Marc Reynebeau: 'Eigenlijk had ik niet eens in de gaten dat het zover was met dat pensioen. Ik was nog altijd met van alles bezig, ook op langere termijn. Ik denk nog altijd: later als ik groot ben, ga ik dit en dat nog doen. Maar opeens werd ik 65 en ingehaald door de tijd. Nu vind ik het wel fijn om af en toe niets te doen en lekker op mijn canapé te liggen lezen, maar anderzijds verveel ik me snel. Stilzitten zal er dus toch niet bij zijn.'

Al concrete plannen buiten *De Standaard*?

'Momenteel ben ik mijn boek *Een Geschiedenis van België* uit 2003 opnieuw aan het actualiseren. Verder heb ik nog een vaag plan voor een boek over het interbellum. En ik vond, bij het opruimen, oude stukken van mezelf over actuele politiek die - het klinkt wellicht pretentius - eigenlijk niet zo slecht waren (*lacht*). Misschien kan ik ook daar nog een mooi boekje van maken.'

Toch geen columns, want daar zijn er al zoveel van?

'De columns die ik 20 jaar lang voor de opinierubriek heb gemaakt, heb ik nooit beschouwd als uitingen van persoonlijke overwegingen of voorkeuren. Ik zie mijn columns als korte essays. Het woord 'ik' komt daar nooit in voor, hoogstens eens een tsjeverig 'ondergetekende'. Als ik columns lees die beginnen met 'ik stond op met hoofdpijn en dacht', dan denk ook ik: *I couldn't care less*. Maar in mijn bijdragen verwerk ik bevindingen uit onderzoek, en niet zomaar wat persoonlijke gedachten over politiek.'

Na bijna een kwarteeuw *Knack* ging je in 2003 voor *De Standaard* werken. Kun je die twee eens vergelijken?
'*Goh*, het zijn echt twee verschillende

werelden, die elk in de loop der jaren heel ingrijpend zijn veranderd. Het grote verschil is dat *De Standaard* nu een duidelijke journalistieke filosofie heeft over zijn rol in de samenleving.

'Feiten niet negeren maar uitleggen: dat gaat de polarisering tegen'

Die opstelling is in gang gezet door Peter Vandermeersch en krijgt nu vorm met Karel Verhoeven. Toen ik bij *Knack* kwam, heerste er veeleer een geest van ondergrondseheid en clandestiniteit. Voormalig hoofdredacteur Frans Verleyen, die bij *De Standaard* de dictatuur van Manu Ruys had meegemaakt, vond dat de jonge kerels op de redactie - vrouwen waren er vrijwel niet - vrij hun ding moesten kunnen doen. In de jaren '90 werd Verleyen ziek en is hij ook gestorven, waarop het blad op de dool is geraakt. Er kwam ook te veel *politique politicienne* in. Zelf voelde ik al snel dat ik daar niet meer thuishoorde. Peter Vandermeersch deed me toen een aanbod en die overstap was het beste wat me kon overkomen. Ik heb er geen moment spijt van gehad.'

Ben je als journalist persoonlijk geëvolueerd in die vier decennia?

'Ik zeg nu sneller waar het op staat, denk ik, ik ben minder bang om een conclusie

te trekken - althans over politieke praktijken, nooit *ad hominem*. Ik heb vandaag gewoon minder geduld met praatjes. Veel Vlaamse media vind ik maar flets. En ook al klinkt dat natuurlijk wat vooringenomen, *De Standaard* is daar een uitzondering op. De krant tracht meester te zijn van haar agenda. We draven niet noodzakelijk op wanneer een minister een persconferentie geeft waarop niets interessants te beleven valt. Zeker de televisiejournals houden het vaak bij een opeenvolging van aangeboden of opgedrongen *faits divers*. En dan maar verrast zijn dat de geloofwaardigheid van de media inzakt. Ook het economische discours wordt al te veel gedomineerd door hoofdeconomen, vermogensbeheerders en soortgelijken, die vrijwel nooit iets kritisch over de sociaaleconomische werkelijkheid vertellen. Zo dienen ook de economische relanceplannen weer dezelfde ouwe soep op, terwijl zelfs de OESO, het IMF en de Wereldbank zeggen dat er verandering moet komen. Journalisten moeten hun eigen agenda beheersen, voorbij de stereotypen en de officiële verklaringen kijken en zich afvragen wat er echt aan de hand is in de wereld.'

Doen ze dat echt zo weinig?

'Toch wel, en dat is een *recipe for disaster*. Journalisten lezen misschien wel het nieuwe jaarrapport van de Nationale Bank, maar ze volgen niet wat Eurostat en zoveel andere, nochtans makkelijk toegankelijke bronnen publiceren. Als je dat begint te lezen, schrik je wel even. Neem nu die maatregel van de vorige regering om eerste aanwervingen van werknemers voor altijd vrij te stellen van sociale bijdragen. Dat kost miljarden en het levert niks op. Voor een klein café dat zijn eerste kelner in dienst neemt kun je nog zeggen oké, maar nu profiteren ook kerels die 3 miljoen per maand verdienen van die vrijstelling. Intussen leest vrijwel niemand de negatieve rapporten van het Planbureau en het Rekenhof daarover, en zo houden de media het gevestigde discours over de hoge loonkost mee in stand. Dat soort miskennen van de feiten radicaliseert mij. Onlangs maakte ik een stuk over heterodoxe

© Dieter Telemans

economie, waar ik nogal trots op ben omdat het buiten mijn expertise ligt en wat economische zekerheden ondergraaft. Voor velen was dat stuk communistische praat, en iemand heeft bij de CEO van Mediahuis zelfs mijn ontslag geëist. Maar of ik me daar nu vrienden mee maak of niet, *I do not aim to please*, daar ben ik te oud voor geworden (*lacht*). Voor mij is er nood aan duidelijkheid en politiek leiderschap; lege beloften en politieke praatjes dragen daar niets toe bij.

Velen klagen over de ontaarding van het maatschappelijke debat, met name op sociale media.

‘Veel mensen die daar actief zijn, worden inderdaad niet gehinderd door een gebrek aan kennis van zaken. En toch zie ik ook een grote bereidheid om ernstig in debat te gaan, ook op sociale media. Voor mij zijn de sociale media geen oorzaak van problemen. Die komen wel voort uit de versnelling van maatschappelijke evoluties die een heleboel nieuwe kwesties en uitdagingen naar voren duwt. Dat het lager

onderwijs in Antwerpen nu voor de helft uit kinderen met een migratieachtergrond bestaat, hebben de meeste mensen nog niet meegemaakt. Maar het is wel een *fact of life*, en als pers moet je daar de gepaste aandacht voor hebben. Niet negeren, maar uitleggen waar die veranderingen vandaan komen en hoe we daarmee kunnen omgaan. Dat is de manier waarop we als verantwoordelijke media de ontsporing van debatten en de polarisering van de samenleving kunnen tegengaan.’

Kun je van jezelf zeggen dat je op dat vlak met je stukken een verschil hebt gemaakt?

‘Ik ben slecht geplaatst om daar iets over te zeggen, ook al omdat ik geen goeie criteria heb om dat te meten. Maar ik schrijf wel al enkele decennia over het nationalisme, en meer bepaald het Vlaamse nationalisme, en voor sommigen mogen die stukken dan een steen des aanstoots zijn, er wordt wel nog altijd naar verwezen. Die blijken dan toch niet in dovemansoren te vallen. Toch vind ik dat je als

journalist nooit moet overschatten. Iedereen is vervangbaar, ook ik. Activistische journalistiek is trouwens aan mij niet besteed. Ik voer weinig oorlogjes, ook al zijn er wel enkele thema’s waar ik met enige consequentiewens op door te gaan.’

Waar ligt dan de grens tussen die twee?

‘Op dit moment voer ik maar twee piepkleine oorlogjes, en eentje loopt tamelijk goed. Het eerste betreft mijn strijd tegen de straten in Vlaanderen die nog altijd naar Cyriel Verschaeve zijn genoemd. Een nazi verdient geen straatnaam. Nu zijn er daar maar twee of drie meer van over. Natuurlijk heeft dat een bredere historische betekenis, maar een beetje historisch inzicht kan nooit kwaad. Twee: mijn gevecht tegen het beplakken van de ramen van de tram met reclame. En ook dat heeft een bredere relevantie: de miskennis van de maatschappelijke functie van het openbaar vervoer, door ministers die nooit zelf de tram nemen. Misschien moeten ze de ramen van ministeriële dienstauto’s ook maar met reclame beplakken?’

En leiden die oorlogjes ook tot resultaten?

‘Ik heb geleerd dat je je als journalist vooral niet mag laten afleiden van de kern van je zaak. Je moet goed weten welke strijd je aan het voeren bent, en daar voor gaan. En dat is: berichten over de wereld zoals hij is, trachten na te gaan wat daarin relevant is en wat niet. Het resultaat moet een degelijk, helder en onderbouwd artikel zijn. Meer kan een journalist niet ambiëren, dat is politiek werk. En als ik er kon toe bijdragen dat er een aantal Verschaevestraten zijn verdwenen, des te beter. Die reclame, daar is nog werk aan.’

Klettert het niet af en toe bij politieke discussies op de redactie van De Standaard?

‘Discussies zijn er altijd, maar voor zo ver ik daar zicht op heb – ik zit niet in de dagelijkse berichtgeving – verlopen die vrij eerlijk. Toen ik nog in de actieve Wetstraatjournalistiek bezig was, merkte ik dat het risico groot is

om je te laten besmetten door de korte-termijnfocus van de dagelijkse partijpolitiek, het scoren en het redeneren in termen van wie wint en wie verliest. Terwijl journalistiek veeleer hoort te gaan over hoe we met maatschappelijke problemen omgaan. Op redacties bestaat ook wel territoriumdrift, maar die neiging zorgt tegelijk voor complementariteit en wederzijdse bevruchting. Vroeger had je op de redactie veel meer afzonderlijke bastions met chefs die daar zeer lang bleven. Nu is de rotatie groter, wat meer openheid met zich meebrengt.'

Hoe kijk je als historicus aan tegen de journalistiek vandaag?

'Wat ik vooral aan mijn opleiding als historicus heb overgehouden, is de historische kritiek die je leert bronnen nooit zomaar voor waar aan te nemen of je af te vragen waarom sommige informatie dan toch uitlekt. Je leert achterdochtig te zijn. Wordt hier niet gelogen? Vergeet men niks te vertellen? Je moet je voortdurend afvragen wie wat zegt, waarom en hoe. En: wat zegt die niet? Journalisten hebben er altijd baat bij om die vragen in het achterhoofd te houden.'

Kennen journalisten nog voldoende hun geschiedenis, ook al om in te zien waar het in het verleden is fout gelopen en wat daaraan kan worden gedaan?

'In de geschiedenis vind je altijd parallellen. Ooit kon ik een academisch stukje schrijven over een Zwarte Zondag van 1854, naar analogie met de ons bekende Zwarte Zondag uit 1991. In 1854 zie je al de patronen van wat zich anderhalve eeuw later afspeelt. Als mensen zich uitgesloten voelen omdat ze niet serieus worden genomen, gaat dat ongecontroleerd broeden en krijg je conflicten. Het verleden kan dus inzicht geven, voorwaardelijk en tot bewijs van het tegendeel. Ook voor de journalistiek heb ik dat waardevol en leerzaam gevonden.'

Tenzij er nieuwe uitdagingen rijzen, zoals de klimaatverandering nu.

'Zelfs dat is niet zomaar helemaal nieuw. Epidemieën hebben zich al

voorgedaan. En de klimaatverandering, dat is in de aanpassingen en transitie die ze vereist, een pandemie in slow motion. Door de globalisering gaat alles nu wel veel sneller, zij het dat de Spaanse griep zich ook al in geen tijd verspreidde. Hoe dan ook moet je snel ingrijpen, mét aandacht voor de maatschappelijke pijnpunten en ideologische consequenties. Mensen met een ouwe dieselauto betalen nu extra belastingen en kunnen de steden niet meer in, terwijl rijken zich verplaatsen met vliegtuigen die veel meer vervuilen en er nog subsidies bovenop krijgen. Dat maakt mensen boos, terecht, denk ik, en het bevordert niet hun bereidheid om mee na te denken over wat er te doen valt.'

'Media moeten niet de poedel van de macht zijn'

Is dat dan geen oorlogje waard, om in je eigen termen te blijven?

'Media moeten daar oog voor hebben en er kritisch over berichten. Daarom is die eigen journalistieke agenda zo belangrijk – over dit thema kan het jongste ministeriële communiqué geen leidraad zijn, helaas. Je kan wel enthousiast met de minister mee de Schelde afvaren en lege blikjes uit het water vissen, maar is het niet nuttiger om je af te vragen waar al die blikjes en plastic verpakkingen vandaan komen, waarom de industrie die zo massaal blijft produceren? Maar goed, van niemand hoeft je het opperste martelaarschap of engeldom te verwachten, ook van mij niet. Ik eet wel weinig vlees en dat is dan mijn kleine milieucontributie, maar die zal de wereld natuurlijk niet redden. Het klimaat moeten we collectief, politiek en ideologisch aanpakken.'

Hoe zit het met de journalistieke onafhankelijkheid bij ons? Zelfs de veiligheid is meer en meer een probleem.

'Journalisten moeten hun onafhankelijkheid telkens opnieuw in de praktijk brengen. Ook ik ben vroeger door bazen geïntimideerd. Vandaag komen de bedreigingen vooral van sociale media. Maar ook de wijze waarop de Vlaamse regering de VRT onder voogdij plaatst, is niet fraai om te zien. Tenenkrukkend vond ik het hoe Linda De Win bij de viering van 11 juli door de voorzitter van het Vlaamse Parlement werd gehuldigd omdat ze zulke scherpe vragen stelde. Als journalist kun je toch niet willen dat de politiek je zo over de bol aait? Ook voor de VRT vind ik dat pijnlijk. Media moeten niet de poedel van de macht zijn.'

Tot slot: hoe wil je zelf de geschiedenis ingaan als journalist?

'Niet. Ik ben een ijdeltuit, maar met mijn posteriteit of mijn *legacy* ben ik absoluut niet bezig, dat laat ik graag over aan politici. Een journalist is niet meer dan de stukken die hij schrijft en de krant die ze afdrukt. Waarom zou ik ook willen voortleven? Ik ben er geweest, ik heb mijn deel gedaan en nu dus *place aux jeunes*, de wereld gaat door en zo hoort het. Ik heb trouwens een deal gemaakt met mijn vriendin daarover: als ik doodval, wil ik geen graf, geen urne, geen opschrift. Als Gents patriot wil ik op een lokale strooiweide voorgoed verdwijnen. Als journalist heb ik alleen getracht het vak eerbaar en professioneel te beoefenen, ook al maakte ik ongetwijfeld fouten en vind ik ook dat dat mag. Maar *to the best of my abilities* heb ik mijn beperkte deskundigheid ingezet om moeilijke dingen aan een breed publiek uit te leggen. Ik denk dat dat beantwoordt aan de definitie van wat een *publieke intellectueel* is. Veel talenten heb ik niet, maar ik kon dankzij de welvaartstaat studeren, heb daar wat van teruggegeven als journalist en beleefde daar altijd veel plezier aan. En de krant wil dat ik daar nog even mee doorga. Wat kan je meer willen? Ik besef maar al te goed dat ik altijd een geluksvogel ben geweest.'

AS GAU PAUST VIERT 5 JAAR

Feest in Mechelen, waar het onafhankelijke stadsmagazine *As Gau Paust* zopas vijf kaarsjes uitblies. Met diepgravende lokale journalistiek tracht *As Gau Paust* - dat zijn naam ontleende aan een Vlaamse klassieker met daarin de tekst 'als jij denkt...' - mee te bouwen aan een transparantere Dijlestad. Volgens bezieler **Bartel Volckaert** slaagt het daar ook in. Met een beroep op de openbaarheid van bestuur en

via datajournalistiek werd in vijf jaar tijd een reeks unieke nieuwsverhalen uitgewerkt. *As Gau Paust* brengt ook live verslag uit van de Mechelse gemeenteraad. Alleen jammer dat niemand de jarige eind augustus kwam trakteren, aldus Bart Volckaert, want het online magazine is reclamevrij. Reden waarom het blijft rekenen op (al dan niet bescheiden) bijdragen van zijn publiek. (PDE)

© As Gau Paust

EUROPA BIEDT HONDERDEN JOURNALISTEN EN FIXERS UIT AFGHANISTAN EEN SAFE HAVEN

Media en journalistenverenigingen werkten eind augustus de klok rond om collega-journalisten en fixers te helpen evacueren uit Afghanistan. Mee onder druk van de VVJ en de VRT deed ook België haar duit in het zakje.

Beloften van de Taliban om te werken aan de persvrijheid in hun land ten spijt, verkozen Afghaanse journalisten massaal uit te wijken naar het buitenland. Ook België bleek daarbij een gegeerde bestemming. Toch was evacuatie naar ons land geen sinecure: België heeft sedert november 2014 geen ambassade meer in Afghanistan en moest mensen bij wijze van tussenstop eerst naar het Pakistaanse Islamabad overvliegen.

De VVJ en haar Franstalige zusterorganisatie AJP contacteerden herhaaldelijk het kabinet van federaal staatssecretaris voor Asiel en Migratie Sammy Mahdi (CD&V). Daarbij konden ze steunen op de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ), die met zijn Afghaanse partnerorganisaties *firm boots on the ground* heeft in Afghanistan, en zo kan inschatten wie echt nood heeft aan bescherming.

Jeremy Dear, die de acties coördineert

voor de IFJ: 'In Europa alleen al slaagden internationale en nationale journalistenverenigingen erin om ruim 700 journalisten te evacueren. Landen die hen toegang verleenden zijn het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, België, Spanje, Nederland, Duitsland, Zweden, Ierland en Polen. En ook Kroatië, Italië en Noord-Macedonië reikten intussen visa uit.'

Buiten Europa bleken landen als Pakistan, India, Qatar, Australië, Canada, de Verenigde Staten en Mexico bereid om journalisten uit Afghanistan een *safe haven* te bieden.

OREN EN OGEN

In eigen land slaagde de VRT erin twee fixers te helpen. VRT-reporter Jens Franssen: 'Zabi was mijn oren en ogen in Afghanistan en de man die mij daar veilig hield. Nu hij in gevaar was, kon ik niet anders dan proberen hem te helpen.' Jens leerde Zabi kennen in 2014. 'In Afghanistan werk je per gebied best met iemand écht lokaal. Zabi bijvoorbeeld komt uit Mazar-e-Sharif.'

VRT-collega Dominique de Graef volgt de situatie van vrouwen in Afghanistan op de voet, en tracht ze vanop afstand zo goed mogelijk te helpen. Op VRT NWS gaf ze te kennen dat er in twintig jaar tijd behoorlijk wat veranderd is voor een deel

Jens Franssen en zijn Afghaanse fixer Zabi, die hij al sinds 2014 kent.

van de Afghaanse vrouwen, maar lang niet genoeg om vrouwen af te helpen van hun statuut van tweederangsburger. 'En de komst van de Taliban 2.0 zal de verhoopte beterschap alleszins niet brengen.'

Intussen bekijkt En-GAJE, de Belgische vzw die journalistieke vluchtelingen in ons land opvangt en waarin ook de VVJ participeert, welke specifieke acties voor de gevluchte Afghaanse journalisten in België kunnen worden opgezet. De IFJ roept nog op om journalisten ter plaatse te steunen via het IFJ Safety Fund. Dat ontving alvast 600 donaties, goed voor ruim 33.000 euro. (CM)

BELGA HEEFT CAO OVER INZET FREELANCERS OP DE REDACTIE

Directie en vakbonden hebben een cao afgesloten over de inzet van freelancejournalisten op de redactie van Belga.

De onderhandelingen sleepten, mede door de coronacrisis, een jaar aan. VVJ en AJP zaten formeel niet aan de onderhandelingstafel, maar namen feitelijk wel deel aan de gesprekken. De cao bepaalt dat de kernredactie 96 mensen omvat - schrijvende journalisten, nieuwsmanagement en fotoredactie - met een werkzekerheidsgarantie voor de rest van het jaar. Maar ze bevat ook een regeling over de inzet van freelancers.

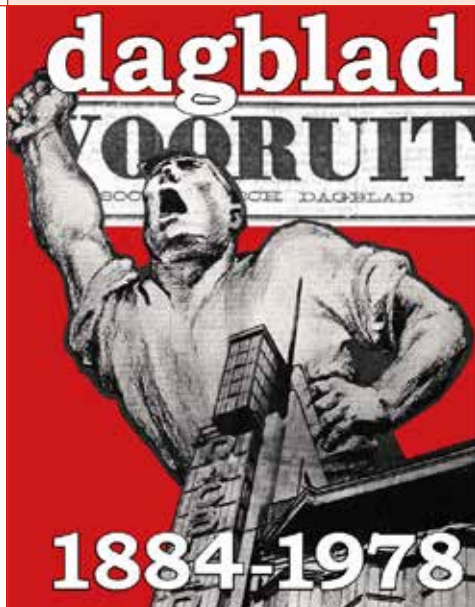
Tot nu konden freelancejournalisten niet worden ingeschakeld op de redactie. Daar komt nu onder bepaalde voorwaarden verandering in, zoals bij grote actualiteit. Denk aan een zware sportzomer of een megaproces zoals dat over de terroristische aanslagen in Brussel, die de redactie erg belasten. Ook bij korte afwezigheden door ziekte of bij landingsbanen en tijdskrediet kunnen freelancers bijspringen. Wat dat laatste betreft is afgesproken dat indien vijf mensen tegelijk vier vijfde werken, er een tijdelijke kracht wordt aangeworven.

De freelancemedewerkers worden steeds op dagbasis ingezet. De

personeelsafvaardiging moet groen licht geven voor die inzet. De cao bepaalt verder welke taken freelancers mogen uitvoeren en regelt sancties voor het geval ze toch taken zouden uitvoeren die niet werden afgesproken. Sancties zijn tevens voorzien wanneer het toegelaten aantal sterk wordt overschreden.

Tot slot bepaalt de cao dat indien de financiële toestand van Belga erg verslechtert of de redactionele principes worden aangepast, in de eerste plaats de kraan van de freelancers wordt dichtgedraaid.

ANTAL HOLLOSI
journalist Belga en VVJ-vertegenwoordiger

TENTOONSTELLING

dagblad VOORUIT 1884 - 1978

- ✓ van zondag 22 augustus tot vrijdag 22 oktober 2021
- ✓ gratis toegankelijk
- ✓ op weekdays van 9.30u tot 17.00u en op zondag van 9.30u tot 13.00u.
- ✓ Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis, Bagattenstraat 174, 9000 Gent
- ✓ **extra:** stadswandeling op zondag 19 september, 3 oktober en 17 oktober
 - 10.00u vertrek Anseeleplein
 - 11.30u bezoek expo
 - deelname: 10 euro
 - inschrijven op www.gandante.be
 - voor verenigingen en groepen ook op weekdays (100 euro voor max. 20 deelnemers, reserveren op www.gandante.be)

Tot 22 oktober kan je in Gent naar **dagblad Vooruit 1884-1978**, een tentoonstelling over de geschiedenis van *dagblad Vooruit*. Oud-medewerkers gaven vorm aan een unieke expo met hartverwarmende verhalen over onwaarschijnlijke successen en roemloze dieptepunten. Bij de tentoonstelling hoort ook een publicatie.

Meer informatie op www.amsab.be

DAIMY VAN DEN EEDE EN STIJN DEFOIRD, DE GEZICHTEN VAN HLN LIVE

‘We werken echt in het NU’

Iets meer dan een jaar geleden lanceerde DPG Media het eerste live videonieuwskanaal in Vlaanderen: *HLN LIVE*. De videonieuwsflow kan je bekijken in de artikels op *HLN.be* en wordt gepresenteerd door journalisten Stijn Defoirdt (28) en Daimy Van den Eede (26). **SELMA FRANSEN**

We zien jullie sinds een jaar dagelijks op *HLN LIVE*. Hoe zijn jullie begonnen?

Daimy: ‘Ik heb Toegepaste Taalkunde en een master Journalistiek aan de VUB gedaan. Via een stage begon ik drie jaar geleden bij DPG Media te werken. Eerst voor de website van *VTM Nieuws*, waar Stijn mijn collega was, daarna bij het videoteam van *Het Laatste Nieuws*. Mijn skills heb ik vooral al doende geleerd. Via mijn studie had ik een journalistieke basis, maar de technische kant en het presenteren leerde ik echt bij DPG Media.’

Stijn: ‘Na mijn master Journalistiek aan de VUB werd ik nieuwslezer bij Qmusic. Daarna werkte ik voor *VTM Nieuws* online, een website die nu niet meer bestaat, en vervolgens als videojournalist voor *VTM Nieuws*. Ook ik heb vooral *on the job* geleerd: onze opleidingen waren nog georganiseerd rond radio en tv, terwijl wij nu echt crossmediaal werken.’

De uitzendingen van *HLN LIVE* kennen geen vast tijdstip. Hoe ziet jullie dag er dan uit? Weet je wat je te wachten staat?

Stijn: ‘Je kan *HLN LIVE* bekijken in de artikels op de website van *HLN*. Wanneer ik aan een shift begin, kijk ik dus eerst welk nieuws er op de website staat en of ik daar “een live” bij kan maken. We werken echt in het nu: je kan bijna onmogelijk iets voorbereiden voor de volgende dag. Zodra er iets

gebeurt, zoals de recente overstromingen, gaan we in eerste instantie live met de vaak nog beperkte informatie die voorhanden is, met een kaart van de plek of de eerste ooggetuigenbeelden die binnenkomen via sociale media. We proberen zo snel mogelijk een reporter of woordvoerder ter plaatse te vinden die duiding kan geven. De laatste tijd wijken we vaker van dat format af: een *round up* van de laatste ontwikkelingen door het anker, zonder duiding van een expert, levert ook een sterk item op. Denk bijvoorbeeld aan een helder overzicht van de geldende coronaregels in verschillende vakantie-landen, waardoor mensen binnen 4 minuten helemaal mee zijn.’

Daimy: ‘Het is bijzonder dat je ons hier samen treft, want Stijn en ik zien elkaar maar een half uur per dag. Eén van ons doet de ochtendshift vanaf zes uur tot de middag, de ander neemt het daarna over en doet de avondshift tot half tien. Als ik de vroege shift heb, kan het zijn dat er ’s nachts iets gebeurd is waar ik meteen mee aan de slag moet. Ook ik begin met het scannen van de website en bereid vervolgens items voor door quotes en beeldmateriaal te verzamelen en daar een duidelijk overzicht van te maken. We werken daarvoor nauw samen met de collega’s van de radio en het tv-nieuws. Daarna contacteer ik experts of ooggetuigen, maar niet te vroeg: de meeste mensen kan je niet om 6 uur ’s ochtends bellen (*lacht*).’

Hoe ziet jullie team eruit?

Stijn: ‘Wij zijn onderdeel van het groeiende videoteam dat alle video’s maakt die op *HLN* te zien zijn. *HLN LIVE* wordt door twee mensen gemaakt: het anker en de regisseur. Je moet *HLN LIVE* zien als een *loop* van videobeelden en presentaties vanuit de studio. De regisseur, met wie we contact hebben via een oortje, bepaalt welke video’s er in welke volgorde in die *loop* terecht komen.’

Daimy: ‘Het anker doet veel meer dan researchen, het item vormgeven en presenteren alleen. Stijn en ik doen ook een groot deel van de techniek. Er is immers geen regiekamer en de camera’s werken volledig geautomatiseerd. Wij maken vooraf een soort script dat we met een spatiebalk bedienen. De computer in de studio volgt dat script dan automatisch.’

Dat klinkt als een veelzijdige job. Wat moet je allemaal kunnen om dit werk te doen?

Daimy: ‘Je moet inhoudelijk goed op de hoogte zijn, want de onderwerpen

© PN

Daimy en Stijn: 'Sommigen zijn heel enthousiast over *HLN LIVE*, anderen minder. Wouter Beke en Sammy Mahdi vinden het bijvoorbeeld fantastisch (*lacht*)'

die *breaking news* kunnen zijn, zijn heel divers. En je moet gemotiveerd zijn om zelf initiatief te nemen en informatie te zoeken – hoe sneller, hoe beter. Als we mensen bellen met de vraag om hen voor *HLN LIVE* te interviewen, vragen ze meestal wanneer we precies live willen gaan en dan is het antwoord altijd “zo snel mogelijk” (*lacht*).’

Stijn: ‘Je moet technisch goed onderlegd zijn: we werken met heel wat programma’s, we monteren video’s en plaatsen ondertitels. Stressbestendig zijn is ook belangrijk, want als je live *breaking news* presenteert, kan er technisch wel eens iets fout gaan. Beelden die niet willen laden, een verbinding die hapert ...’

Daimy: ‘Als dat midden in een uitzending gebeurt, moet je kalm kunnen blijven en nog eens proberen. Lukt het nog steeds niet, dan zeg ik dat gewoon. Het heeft geen nut om te stressen, want dan ga je over je woorden struikelen. Omdat het een live format is, is er bij kijkers ook veel begrip. Gelukkig hoeven we niet live te gaan op een vast tijdstip, zoals bij het

‘De ruimte om nieuwe dingen uit te proberen is een van de leukste aspecten van deze job’

nieuws op radio of televisie, wat ons speelruimte geeft om even te wachten als beeldmateriaal nog niet binnen is.’

Steeds meer media in binnen- en buitenland starten met een online livestream voor belangrijk nieuws. Wat maakt dit format zo aantrekkelijk?

Stijn: ‘Toen Jeff Bezos zijn ruimtereis maakte, zonden we de livestream van de lancering uit terwijl wij in de studio

met een wetenschapper spraken over het parcours, het soort raket dat gebruikt werd, wie Bezos is, wat die trip betekent... Dan is dit format op zijn best: je ziet het nieuws terwijl het zich afspeelt en krijgt er direct uitleg van een expert bij. In het begin moesten we nog vaak aan de gasten die we uitnodigden vertellen wat *HLN LIVE* is, maar steeds meer mensen kennen het nu. Sommigen zijn er heel enthousiast over, anderen minder. Burgemeester van Gent Mathias De Clercq wil het bijvoorbeeld nooit doen, Wouter Beke en Sammy Mahdi vinden het dan weer fantastisch (*lacht*).’

Daimy: ‘*HLN LIVE* is een nieuw format waar je allerlei kanten mee op kan. Dat is een luxe: de set heeft veel mogelijkheden, waar we voortdurend mee experimenteren – al zijn dat vaak aanpassingen achter de schermen, die de kijker niet direct zullen opvallen. Die ruimte om nieuwe dingen uit te proberen is een van de leukste aspecten van deze job. We vervelen ons hier nooit.’

OVERHEIDSSTEUN VOOR NIEUWS: Alles kan beter

Hoe kan de overheid via een actief steunbeleid kwaliteitsjournalistiek bevorderen? De vraag is meer dan ooit aan de orde in tijden van desinformatie en haatspraak. Maar ze vraagt ook om een reset nu het medialandschap zelf zo fors is veranderd. *De Journalist* ging op zoek naar de huidige publieke geldstromen richting informatie-media. En biedt pistes aan om kwaliteitsjournalistiek écht te ondersteunen.

POL DELTOUR

Overheidsfinanciering voor media is in westerse democratieën stevig ingeburgerd. Zo blijft de Vlaamse overheid investeren in een eigen openbare omroep. De federale overheid verlengde dan weer haar postdistributiesteun voor de uitgevers van kranten en magazines. In volle coronacrisis sprongen federale en regionale overheden de nieuwsmedia met reclamecampagnes bij. En de Vlaamse regering legde zopas nog een enveloppe geld opzij voor mediabedrijven die willen innoveren.

Toch wordt die steun niet telkens weer op gejuich onthaald. Ook de VVJ heeft vragen bij het huidige beleid. Bereikt dat wel steeds zijn doel, is de vraag. En hoe komen we tot een mediasteunbeleid dat journalistiek écht ten goede komt?

MEDIASTEUN IN VLAANDEREN/BELGIË

Verder in dit magazine bieden we een actueel overzicht van de financiële steunmaatregelen voor nieuwsmedia en journalistiek in Vlaanderen en België. Op volledigheid maken we geen aanspraak. Zo ontbreken hier en daar cijfers, ofwel omdat ze gewoon niet beschikbaar zijn, ofwel omdat de bezitter ervan ze niet wil prijsgeven. De grootste moeilijkheid is om per mediabedrijf te onderscheiden hoeveel steun precies naar journalistiek en informatie in het algemeen gaat, en hoeveel naar fictie en entertainment. Zelfs de VRT weigert daarover te communiceren.

Toch blijft de VRT veruit het speerpunt in het Vlaamse mediabeleid. Zij krijgt een jaarlijkse basisfinanciering van afgerond € 260 miljoen. Die som kan worden afgezet tegen twee federale steunmaatregelen voor de private mediasector: goedkope postbedeling a rato van € 160 miljoen en een btw-vrijstelling ten belope van € 150 miljoen (in beide gevallen gaat een goed deel uiteraard naar de Franstalige pers). Te vermelden zijn verder – alweer op Vlaams niveau – om en bij € 20 miljoen die werden uitgetrokken voor (corona)crisissteun aan de media en bij benadering € 40 miljoen die dienen voor de digitale innovatie van de mediasector. Een voorzichtige raming leert dat de totale overheidsinvestering in de Vlaamse mediasector momenteel rond het half miljard euro per jaar bedraagt. Louter toegespitst op informatie en nieuws, gaat het uiteraard om nog een pak minder. Daarmee zijn ons land en onze regio overigens een stuk spaarzamer dan vergelijkbare landen, zo leerde een studie van het Reuters Institute uit 2011. Duitsland bijvoorbeeld besteedde toen € 7,7 miljard aan zijn mediasector, het Verenigd Koninkrijk zowat € 5 miljard, Frankrijk € 4,2 miljard, Italië € 2,5 miljard en Finland € 0,7 miljard.

MAAR HOEFT OVERHEIDSSTEUN EIGENLIJK WEL, ZEKER IN HET RIJKE VLAANDEREN?

De principiële vraag blijft natuurlijk: moeten overheden de (nieuws)media eigenlijk wel financieel ondersteunen? Het antwoord op die vraag hangt af van wat een samenleving verwacht van haar nieuwsmedia, én van de mate waarin louter private mediabedrijven aan die verwachtingen tegemoet kunnen komen.

En jawel, in de mondiale ranglijsten van de persvrijheid doet België het lang niet slecht. Even goed geldt de Vlaamse nieuwsmediasector als een toonbeeld van goede bedrijfseconomie, met ook vorig jaar weer topomzetten en topwinsten. Toch mag dat niet blind maken voor de tekorten en uitdagingen die er ook zijn. Zo blijft het ook voor onze mediahuizen opboksen tegen internetgiganten als Google, Facebook en Twitter. Die zetten niet enkel hun zakenmodellen onder grote druk maar zijn tegelijk verantwoordelijk voor een massa desinformatie en haatspraak die circuleren bij het brede publiek. Hoe dan ook wrekt de lastige economische marktomgeving

zich op het pluralisme in de sector. Jaar na jaar wijst de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) erop dat de concentratie zich verderzet. Amper vier grote bedrijven bieden op dit ogenblik nog nieuws en duiding aan. Ergens wordt die verschralling wel gecompenseerd door de opkomst van ‘alternatieve’ media, met name online. Maar tegenover de *big four* blijven zij toch fors in het nadeel.

En er zijn nog pijnpunten. Regionale journalistiek wordt al te stiefmoederlijk behandeld. Lacunes zijn er verder voor sommige cultuursegmenten en sporten. En er is een tekort aan goede onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen, klagen velen – de vergelijking met Nederland valt telkens opnieuw pijnlijk uit. Intussen ervaren veel journalisten – te veel om ze niet ernstig te nemen – een te grote commerciële druk op hun werk. Dat uit zich in almaar meer *soft news*, infotainment en *sponsored journalism*.

De kwaliteit van het nieuws kan misschien nog het best worden afgemeten aan het aantal professionele journalisten dat ermee bezig is, en ook dat zit niet goed. Het aantal beroepsjournalisten in Vlaanderen gaat sinds een paar decennia achteruit. Een veelgehoorde klacht op redacties is bovendien dat de werkdruk er te hoog ligt. De vergoedingen, met name voor de meeste freelancers, zijn dan weer veel te laag. Ontegensprekelijk wreekt dat alles zich op de kwaliteit van het nieuws.

WAT KAN BETER?

Een overheid die voluit wil inzetten op de kwaliteit van het nieuws, beschikt wel degelijk over mogelijkheden om dat te doen. Het volstaat daartoe het hele steunbeleid meer af te stemmen op echte journalistieke noden. Enkele landen sloegen intussen die richting in. Denemarken, Luxemburg en nog dichter bij huis Franstalig België zijn inspirerende voorbeelden.

1 STRIKTERE JOURNALISTIEKE BASISVOORWAARDEN VOOR OVERHEIDSSTEUN

Om te beginnen moet de overheidssteun toekomen aan authentieke, professionele nieuwsmediabedrijven. Dat professionalisme kan bij uitstek blijken uit het feit dat er met beroepsjournalisten wordt gewerkt. De wet van 19 juli 1979, die toentertijd de bedreigde dagbladpers financieel steunde, vereiste in dat verband een minimale bezetting van tien loontrekkende beroepsjournalisten op de redactie. En zopas nog werd in Luxemburg een nieuwe perswet van kracht die de lat legt op vijf beroepsjournalisten met een vast contract.

Bovendien moet het mediahuis getuigen van respect voor de redactionele onafhankelijkheid en van erkenning van de journalistiek beroepsethiek. Dat laatste wordt in Vlaanderen vormgegeven door de Raad voor

de Journalistiek en diens Code. Het respect voor de redactionele onafhankelijkheid kan blijken uit een redactiestatuut en bijhorende operationele redactieraad. Nog een stap verder – maar met het oog op echte nieuwswaarde – is de invoering van enkele meer sociale steunvoorwaarden. Zo kan van het mediabedrijf worden verwacht dat het beschikt over specifieke arbeidsregelingen voor zijn journalisten, met name op het vlak van vergoedingen, auteursrechten en werktijd/werkdruk. Freelancejournalisten verdienen daarbij extra aandacht. Ook de diversiteit op de redactievloer kan een *issue* zijn. Nieuw is het idee niet: al in 1979 bepaalde de federale perssteunwet dat een dagbladuitgever pas subsidie kreeg als hij een cao met zijn journalisten sloot en naleefde. Bij dat alles kan de technische aard van het nieuwsmedium geen rol spelen. Overheidssteun moet gelijkmatig worden toegekend aan printmedia, omroepen en *digital only's*. En dan mogen die laatste nog steeds talrijker worden, door strak de hand te houden aan haar basiscriteria kan de overheid wel degelijk kaf en koren scheiden.

2 MEER ONRECHTSTREEKSE STEUN VOOR JOURNALISTEN

Mediabedrijven genieten op dit ogenblik van aanzienlijke onrechtstreekse overheidssteun in de vorm van een btw-vrijstelling en een postvoordeel (zie verder). Een aanvulling daarop kunnen steunmaatregelen zijn die explicieter focussen op journalistiek. Denk aan een vermindering van de patronale lasten voor het werken met beroepsjournalisten – uiteraard enkel wanneer het mediabedrijf aan alle basisvoorwaarden voor steun voldoet.

Maar indirecte steunmaatregelen kunnen ook individuele journalisten tegemoetkomen. Met name freelancejournalisten vallen vandaag al onder een voordelig belastingtarief voor auteursrechtelijke inkomsten, een btw-nultarief en – wat zelfstandige journalisten in bijberoep betreft – een vrijstelling van sociale bijdragen. De zwakke arbeidssituatie van zelfstandigen verantwoordt dat hier blijvend wordt op ingezet. Zo dringt de VVJ aan op een uitbreiding van het kunstenaarsstatuut tot freelancejournalisten.

3 DIRECTE STEUN EXPLICIETER RICHTEN OP JOURNALISTIEK

In Vlaanderen neemt de rechtstreekse steun aan de mediabedrijven momenteel vooral de vorm aan van innovatiesteun. Overheidsadvertenties dan weer moesten de media mee door het coronadal helpen. Het zou goed zijn als die directe overheidssteun in de toekomst lineair wordt gekoppeld aan het naleven van de hogervermelde journalistieke basisvoorwaarden voor steun.

Nog een stap verder is de directe overheidssteun expliciet af te stemmen op de tewerkstelling of het primaire aanwerven van beroepsjournalisten. In Denemarken bijvoorbeeld (waar nota bene ook DPG Media actief is) kunnen mediabedrijven via een subsidie een derde van de loonkost van een journalist vergoed krijgen. Ook in Nederland, Luxemburg en Franstalig België zit men op die lijn en wordt steun toegekend a rato van het aantal beroepsjournalisten met een vast contract. Om de grote bedrijven niet disproportioneel te bevoordelen, wordt die verdeelsleutel gecorrigeerd op basis van oplage en inkomsten. Dat was overigens ook al de toewijzingstechniek in de oude federale perssteunwet van 1979.

Parallel hiermee kan de overheid ook sectorale initiatieven ondersteunen die de journalistiek ten goede komen. Momenteel is dat het geval met Nieuws in de Klas, het Fonds Pascal Decroos en de VVJ onder meer. Maar ook wetenschappelijk media-onderzoek en de sectorale bijscholing van journalisten verdienen opnieuw door de Vlaamse overheid te worden ondersteund.

4 JOURNALISTEN BETREKKEN BIJ DE IMPLEMENTATIE

Een laatste waarborg voor een meer journalistiek-gefocusd mediasteunbeleid is het betrekken van journalisten zelf bij de toewijzing van de middelen en de controle op hun aanwending. Bij voorkeur gebeurt dat in de vorm van een specifiek Centrum voor Mediasteun of Mediafonds, met daarin mediabazen, journalisten en academici.

Op bedrijfsniveau moet een inbreng worden geregeld voor de redactieraad. Die kan dan mee controleren dat het overheidsgeld effectief de journalistieke kwaliteit ten goede komt. En niet – om maar een voorbeeld te noemen – wordt besteed aan digitale innovatieprojecten die uiteindelijk haaks staan daarop.

Aan de journalistieke vertegenwoordigers komt het tot slot bij uitstek toe te waken over de onafhankelijkheid van de redactie tegenover de steunende overheid. Hoe dan ook blijft dat de ultieme sluitsteen van elk waarachtig democratisch mediasteunbeleid.

WIE KRIJGT WAT?

De Vlaamse overheid kent om en bij het half miljard euro per jaar aan mediasteun toe. Voor alle duidelijkheid: dit geld gaat niet alleen naar nieuws en informatie. Wie krijgt precies wat? We maakten onderstaand actueel overzicht. *De vermelde bedragen slaan in principe op het jaar 2021; in andere gevallen wordt dat expliciet vermeld.* **LUC VANHEERENTALS**

VLAAMSE OVERHEID

Media: structurele subsidies	VRT	€ 265,5 miljoen (2021) Noodfonds juli 2020: € 3,8 miljoen 2 ^{de} helft 2021: € 300.000 voor opvolger satellietzender BVN 2025: € 258 miljoen
	Regionale omroepen	€ 1,99 miljoen (2021) Noodfonds juli 2020: € 3,8 miljoen
	Lokale radio's	Noodfonds: € 185.000
	Private tv-zenders	€ 446.000 voor toegankelijker maken programma's (o.m. ondertiteling)
Sectorale media-initiatieven	Vlaamse Regulator voor de Media	€ 1,58 miljoen
	Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid	€ 790.000 Relanceplan april 2021: € 1 miljoen extra, te spreiden over verscheidene jaren
	Nieuws in de Klas	€ 1 miljoen + een deel van de € 1 miljoen uit het Relanceplan voor het Kenniscentrum Mediawijsheid
	Elektronisch Nieuwsarchief	€ 73.320 euro (2020)
	Fonds Pascal Decroos	€ 406.000 Noodfonds: € 147.000 voor lokale journalistieke projecten Kabinet-Crevits: € 42.000 voor wetenschapsjournalistiek
	VVJ (inclusief wettelijke opdrachten, Raad voor de Journalistiek en service aan derden via Journalistenloket)	€ 408.000
	Allerlei	€ 843.000
Eenmalige crisissteun aan media	Overheidsadvertenties	€ 3 miljoen (2020) voor sensibiliseringscampagne corona
	Corona-noodfonds	€ 10 miljoen (2020)
	Relanceplan	€ 35 miljoen voor digitalisering
Economie	Innovatie- en opleidingssteun via VLAIO	€ 5,3 miljoen (2019-2021)
	Crisissteun aan mediabedrijven	€ 11,2 miljoen (2020-2021)

FEDERALE OVERHEID

Economie	Concessie bpost	€ 168,6 miljoen (2019)
Financiën	Btw-vrijstelling	€ 153 miljoen (2019)

Belga: geen subsidies, wel dienstenvergoeding

In tegenstelling tot wat velen denken, ontvangt persagentschap Belga geen overheidssubsidies. Belga heeft met diverse overheden wel een contract voor de levering van mediadiensten, zoals toegang tot de kopij en fotodatabank, de verspreiding van persberichten, monitoring, Gopress... Voor die diensten wordt het persagentschap betaald, wat goed is voor 16 procent van zijn totale inkomsten. (LV)

FEDERALE POSTSTEUN IS SPEELBAL VAN BELANGEN

Belangrijke steun aan de private media-bedrijven levert de federale overheid met een concessie aan bpost voor de tijdige en goedkope verdeling van kranten en magazines. In 2019 betaalde de regering hiervoor zowat € 170 miljoen. Maar vanuit diverse hoeken, waaronder N-VA, ligt de poststeun voor de uitgevers onder vuur.

LUC VANHEERENTALS

Concreet moet bpost voor de uitgevers die er een beroep op doen de kranten voor 7u30 's morgens bussen, althans van maandag tot en met vrijdag. Op zaterdag is 10 uur de limiet. Weekbladen moeten uiterlijk de dag na hun verschijnen via de klassieke rondes worden gebust. Voor andere magazines dan weekbladen heeft bpost in principe een dag extra tijd. Bij dat alles kan bpost aan de betrokken uitgevers slechts een beperkt, door de overheid bepaald tarief aanrekenen aan de uitgevers. En dat alles ongeacht of de bestemming in een stad of een veeleer afgelegen regio woont.

De concessie en bijhorende financiering dateren van 1992 en worden om de vijf jaar hernieuwd. Sinds 2015 maakt de regeling het voorwerp uit van een openbare aanbesteding. Niettemin werd de opdracht opnieuw door bpost binnengehaald voor de periode 2016-2020. Dat contract werd in 2020 verlengd tot eind 2022. Momenteel loopt de toewijzingsprocedure voor de periode 2023-2027. Bpost is opnieuw kandidaat, maar met de private distributeur PPP (verdelers van *press, periodicals and publicity*) is er een kaper op de kust. In 2019 keerde de federale overheid bpost € 168,6 miljoen uit voor de opdracht. De toelage wordt jaarlijks berekend aan de hand van volumes en reële kosten, maar mag € 175 miljoen niet te boven gaan, en dit tot 2022. Intussen worden wel almaar minder kranten en tijdschriften via bpost verdeeld. In 2019 waren er dat respectievelijk nog 216 miljoen en 225 miljoen, dat is 22,4 procent minder dan in 2011. De online distributie van dagbladen en magazines neemt nu eenmaal zienderogen toe. Bovendien kunnen uitgevers ook voor een andere verdeler kiezen. Zo laten Mediahuis en DPG Media verdeler PPP in grootstedelijke gebieden zoals Brussel en Antwerpen hun kranten bedelen.

DOEL BLIJFT OVEREIND

Uitgevers die van bpost gebruik maken, betalen aanzienlijk voordelige tarieven. 'Het betreft tarieven die we op zuiver commerciële basis inderdaad niet kunnen aanbieden,' zegt bpost-woordvoester Veerle Van Mierlo. Om hoeveel het precies gaat, wordt niet meegedeeld. Toch weegt het voordeel voor Mediahuis en DPG Media niet op tegen wat zij aan PPP betalen, meer bepaald voor de krantenverdeling in stedelijk gebied, waar de kostprijs per gebuste krant relatief laag ligt. Voor federaal minister van Economie Pierre-Yves Dermagne (PS) blijft het doel van de concessie overeind. Dat is 'adequate informatie verstrekken aan iedere inwoner, ongeacht waar die zich in België bevindt'. Volgens de minister dient dat 'de pluraliteit van meningen' en 'bevordert het de deelname van een zo groot mogelijk aantal personen aan het politieke debat'. De persconcessie komt bovendien niet enkel de klassieke mediabedrijven ten goede, maar ook honderden ledenbladen, vakbladen en niet-commerciële tijdschriften. Dermagne beklemtoont wel op dat de concessiehouder pas tussenbeide komt als de uitgever geen andere optie heeft voor de distributie van zijn kranten of tijdschriften.

N-VA GAAT VOOR AFSCHAFFING

Toch stuit de regeling al lange tijd op kritiek, en dat vanuit diverse hoeken. Media.21, dat zeven onafhankelijke digitale media groepeert, wijst erop dat de steun papieren media een groot marktvoordeel biedt. De koepelvereniging eist een heroriëntering die ook andere mediaspelers en de werking van redacties ten goede komt. Dat kan door het geld aan te wenden voor de digitale transitie van de hele perssector. Tegenwind is er ook van de Vlaamse Federatie van Persverkopers (VFP). Die klaagt de negatieve impact aan die de

subsidie heeft op de krantenverkoop in winkels en ze eist een correcte verdeling tussen de twee distributiekanaalen. De VFP diende enkele jaren geleden zelfs een klacht in bij het Europese Hof van Justitie over de concessie, maar na een dading met bpost werd die procedure in 2019 stopgezet. Intussen dreigt GM Group, de uitgever van *Newsmonkey* en *Business AM* onder meer, met een gelijksoortige klacht tegen de nieuwe regeling.

In het federale parlement namen de N-VA-kamerleden Michael Freilich en Theo Francken de kritieken ter harte. In mei dienden ze een wetsvoorstel in om de subsidie af te schaffen. De bevoegde Kamercommissie schoot dat voorstel intussen wel af. Economieminister Dermagne is er alleszins

gerust in. En ook de FOD Economie maakt zich sterk dat bij het opstellen van de nieuwe concessieopdracht rekening werd gehouden met zowel de huidige digitaliseringsgraad van de Belgische media als met de positie van de dagblad-handelaars.

De VVJ heeft de poststeun voor de uitgevers van print steeds verdedigd. Zolang een aanzienlijk deel van het publiek blijft kiezen voor gedrukt nieuws – en dan gaat het bij uitstek over een iets oudere populatie – blijft de besteding beantwoorden aan een democratische finaliteit, is de redenering. Dat sluit overigens investeringen in digitale innovatie niet uit. Overheidssteun aan de media is in dit geval een en-en-verhaal, geen of-of.

'Meer steun voor journalistiek, minder voor mediabedrijven'

De overheidssteun aan de mediasector moet deels geheroriënteerd worden van de mediabedrijven naar de werking van redacties en het statuut van journalisten. Dat bevestigt hoogleraar communicatiewetenschappen Leen d'Haenens van het Instituut voor Media-studies van de KU Leuven.

© Belga

Leen d'Haenens maakt deel uit van de Euromedia Research Group, die onlangs een nieuwe Media for Democracy Monitor publiceerde (<http://euromediagroup.org/mdm/>). Voor haar is het duidelijk dat er meer middelen moeten worden vrijgemaakt voor journalistiek, en diepgravende onderzoeksjournalistiek in het bijzonder. Dat kost veel geld, maar is voor een democratische samenleving van groot belang. Ook de opleidingen van journalisten verdienen meer ondersteuning. Uit de Media for Democracy Monitor 2021 blijkt dat daar vanwege journalisten zelf veel vraag naar is.

Volgens d'Haenens kan Vlaanderen een voorbeeld nemen aan Nederland. Daar investeerde het Stimuleringsfonds

'De uberisering van de journalistiek maakt het beroep kwetsbaarder'

voor de Journalistiek enkele jaren geleden 4 miljoen euro in de aanwerving en begeleiding van circa 60 jonge journalisten op redacties. Die steun moet ook de evolutie tegengaan dat steeds meer journalisten in preciaire zelfstandige

statuten werken. 'Deze uberisering van de journalistiek maakt het beroep steeds minder aantrekkelijk en kwetsbaarder', aldus de hoogleraar.

LOKALE WINKELS

Wat de subsidie voor de verdeling van kranten en tijdschriften betreft, wijst de Leuvense hoogleraar op het onderschatte belang van de lokale dagbladhandelaars. 'Door de gestage evolutie naar online distributie hebben zij het vandaag bijzonder moeilijk', zegt ze. 'Hun netto-inkomen situeert zich in de buurt van 1.200 euro per maand. En dat terwijl ze toch meer zijn dan een gewone buurtwinkel. Zij komen echt wel de pluri-formiteit van het media-aanbod ten goede, vooral in afgelegen gebieden en voor ouderen die zich moeilijk kunnen verplaatsen. Voor oplossingen denk ik aan samenwerking met bpost of een officieel label, zoals dat in Frankrijk bestaat voor de *bureau de tabac*.'

En de VRT? Die investering in een eigen Vlaamse openbare omroep vindt d'Haenens maar evident. 'In vergelijking met openbare omroepen in het buitenland komt de Vlaamse overheid er zelfs vrij goedkoop van af.' (LV)

A collage of fashion-related images. At the top, several mannequins in dark, sequined dresses are shown from behind, hanging upside down. A large, yellow measuring tape is draped across the top left. In the center, a woman with blonde hair is taking a selfie with a smartphone. Behind her, a woman wearing a face mask is working at a sewing machine. To the right, a white goat with large, curved horns is looking towards the camera. The background features a pattern of geometric shapes and lines, including a large yellow sunburst design.

Modejournalistiek gaat niet alleen over outfits

De modejournalistiek krijgt de laatste jaren te maken met heel wat veranderingen: van de opkomst van influencers, over een toenemende interesse in de herkomst van kleding tot de gevolgen van de coronacrisis. We vroegen modejournalisten Veerle Windels (56), Sarah Vandoorne (29) en Timon Van Mechelen (30) hoe zij vandaag naar hun vak kijken.

SELMA FRANSSEN

Hoe zijn jullie in de modejournalistiek begonnen?

Veerle: 'Ik werkte voor de cultuurredactie van *De Morgen* toen Paul Goossens me in 1988 vroeg of ik over mode wilde schrijven. Als ik ja zei, mocht ik de week erna naar de Paris Fashion Week. Dat wilde ik wel! Daarna beet ik me in het onderwerp vast. In 1993 werd ik zelfstandige, nu heb ik mijn eigen BV. Ik heb vijf boeken geschreven en geef les over lifestylejournalistiek. Ooit is mij veelschrijverij verweten, maar dat is ook mijn succes geweest: ik heb mijn eieren nooit in één mandje gelegd – ik schrijf ook over reizen en interieur. Haast al mijn artikels komen er op mijn eigen voorstel. Ik vertik het om over sneakers of influencers te schrijven (*lacht*).'

Timon: 'Ik ben adjunct-hoofredacteur van *Marie Claire* en daarnaast verantwoordelijk voor de Nederlandstalige website van het blad. Hiervoor schreef ik voor *HLN* en *Nina* over lifestyle. Mijn voormalige collega's die hard nieuws brachten, zagen modejournalistiek soms als oppervlakkig, maar ik ben het daar niet mee eens. Het is een kunstvorm én een gigantische business. Ik ben vooral geboeid door het menselijke aspect – hoe mode ons doet voelen – en de creativiteit die ontwerpers aan de dag leggen.'

Sarah: 'Ik zie mezelf eigenlijk niet als modejournalist. Ben je een modejournalist als je geen catwalks bezoekt, maar wel kledingfabrieken? Mijn onderwerp is textiel en hoe het

geproduceerd wordt. Het modesysteem heeft impact op mensen over heel de wereld en er valt zo veel onderzoek te verrichten naar zaken als overproductie en arbeidsomstandigheden. Ik ben daar bij toeval ingerold: een jaar nadat ik in Bangladesh was en

'Modejournalistiek is even relevant als Wetstraat-journalistiek'

Veerle Windels

zag hoe mensen daar rond de klok in kledingfabrieken werkten, deed ik stage bij *MO**, waar ik aangemoedigd werd om erover te schrijven. Sinds begin 2015 specialiseer ik me in dit onderwerp en in september 2019 zette ik de stap naar zelfstandige in hoofdberoep.'

Voor Sarah is de herkomst van kleding haar specialisatie, maar kan je tegenwoordig überhaupt nog over mode schrijven zonder het te hebben over hoe het gemaakt is?

Sarah: 'Voor mij is het belangrijk dat alle media daar aandacht aan besteden, alleen is het binnen sommige publicaties vanzelfsprekender dan voor andere. Soms vrees ik dat ik voor eigen kerk preek: ik schrijf voor *MO** en het Nederlandse *OneWorld*, die erg betrokken lezers bereiken. Tegelijkertijd hechten meer mensen belang aan hoe hun kleding gemaakt wordt, waardoor dat ook een topic wordt voor algemenere media. Ik schrijf sinds kort bijvoorbeeld voor *Trends*, omdat zij meer over duurzaamheid willen publiceren. Ook de kledingmerken zelf zijn meer bezig met hun impact op mensen en milieu – de modewereld moet per definitie trendsetten zijn en kan dus niet achterblijven.'

Veerle: 'Tegelijkertijd blijft *greenwashing* (als een bedrijf zich milieubewuster voordeet dan het eigenlijk is, *nvdv.*) in deze sector enorm aanwezig. Het is niet omdat iets duur is dat het beter geproduceerd is, maar een groot deel van het publiek beseft dat niet. Chanel liet me onlangs bijvoorbeeld weten dat 12% van de collectie duurzaam was ontwikkeld. Is de resterende 88% dat dan niet? Modejournalisten hebben dit topic zelf mee op de agenda gezet door in toenemende mate op zoek te gaan naar het verhaal achter kleding, gedreven door de professionalisering die de modejournalistiek de laatste decennia doormaakt. Toen ik begon, werd mode door hoofdredacteurs gezien als iets wat je erbij deed. Nu zeg ik tegen mijn studenten: modejournalistiek is even

relevant als Wetstraatjournalistiek, als je het op een gedreven manier doet.'

Timon: 'Die professionalisering is verder versneld door de opkomst van influencers. Zij hebben de meer oppervlakkige aspecten van modejournalistiek overgenomen, namelijk tonen wat trendy is. Modejournalisten en magazines moeten zich van hen onderscheiden door dieper te gaan. Wij kunnen niet meer zeggen 'dit is de handtas die je moet hebben', maar moeten nu ook uitzoeken hoe die handtas is gemaakt en of die slechts een seizoen 'in' zal zijn, of nog jaren mee kan.'

Dieper graven vraagt een tijds-investering - is dat rendabel voor freelance journalisten?

Veerle: 'Ik ging in 1993 weg bij *De Morgen* omdat ik ook over andere onderwerpen moest schrijven en evengoed verslag moest doen van een betoging of een brand. Door zelfstandige te worden, kon ik er echt voor gaan en me specialiseren in lifestyle-journalistiek. Dit onderwerp is mijn leven. Mijn werkkamer is een redactie op zich, ik heb hier een compleet archief aangelegd rond mode en design.'

Sarah: 'Ook ik steek hier ontzettend veel van mijzelf in: toen ik nog vast in dienst werkte als redacteur bij een organisatie, nam ik bijvoorbeeld verlof om naar Bangladesh en Indonesië te reizen en daar reportages te maken. Soms krijg ik daar onderzoeksbeurzen voor, maar omdat de tarieven voor artikels zo laag liggen, draait het alsnog vaak uit op een nuloperatie. Financieel is het niet altijd rendabel, maar ik blijf het doen.'

Veerle: 'Jarenlang deelde ik hotelkamers met catwalkfotograaf Etienne Tordoior om de prijs van een trip te drukken. Zelfs vandaag gebeurt dat nog, met freelance fotografe Marleen Daniels, die vaak met me op stap gaat. Dikwijls betaalde ik zelf mijn hotel en vlucht voor de New York Fashion Week. Ik deed die investering omdat het zo belangrijk is om erbij te zijn en

'Ben je een modejournalist als je geen catwalks bezoekt, maar wel kleding-fabrieken?'

Sarah Vandoorne

contacten te leggen met de modehuizen. Bij elke reis zet ik mijn dagplanning op Instagram, zodat redacteurs zien wat ik doe en met wie ik spreek. Ik maak er dan meerdere stukken over en soms ook reisreportages over de stad zelf. Op die manier verdienen die investeringen zich terug. Mijn job heeft me de kans heeft gegeven om de wereld te zien. Ik schrijf gelukkig graag, al gaat de stress van het moment vaak gepaard met chocolade-aanvallen (*lacht*).

Timon: 'Marie Claire heeft een kleine redactie die, inclusief mijzelf, volledig uit freelancers bestaat. Wanneer

budgetten laag zijn maar er wel diepgang gevraagd wordt, moet je werken met mensen die veel ervaring hebben. Elspeth Jenkins, de Fashion Director van *Marie Claire*, zit bijvoorbeeld al 15 jaar in het vak en heeft de kennis en de contacten om snel een sterk artikel te schrijven. Voor wie net als modejournalist begint, ligt het moeilijker. Je moet het heel erg graag willen doen; het betaalt slecht en slorpt al je tijd op. Ook ik lees in mijn vrije uren alle websites en magazines. Daar staat tegenover dat er veel fijne aspecten aan deze job zitten: persreizen, etentjes, ontmoetingen met collega's uit de hele wereld. Daar doe je het óók voor.'

Zijn er nog modejournalisten in loondienst in Vlaanderen?

Timon: 'Bij mijn weten heeft enkel *Knack Weekend* iemand vast in dienst. Krantengroepen zijn mode minder belangrijk gaan vinden. *Sabato* publiceert als een van weinigen nog veel rond mode en weet daarmee mensen met een hoger inkomen te bereiken, wat ook goed is voor de advertentie-inkomsten. In Nederland hebben *NRC* en *Volkskrant* vaste modejournalisten, die heel straffe verhalen maken. Het kan dus wel en ik hoop dat Vlaamse media dat gaan inzien.'

Sarah: 'Ik volg wat Veerle zegt over hoe modejournalistiek even relevant kan zijn als Wetstraatjournalistiek. Het gaat om een sector waar iedereen mee te maken heeft - iedereen draagt kleren. Door uit te spitten waar producten vandaan komen, leg je de weeffouten in waardeketens bloot. Uiteindelijk gaat het niet alleen om outfits: het gaat om economie, om globale ongelijkheid, om mensenrechten, om het klimaat. Je daarin vastblijven zou meer gewaardeerd mogen worden. Aan de andere kant vind ik freelancen persoonlijk juist fijn, net doordat je steeds een verschillend publiek kan bereiken en je zo jezelf blijft uitdagen hoe je over je onderwerp bericht. Dat doe ik liever dan telkens op dezelfde nagel te kloppen bij één

medium, hoe graag ik ook voor mijn “vaste” opdrachtgevers werk.’

Veerle: ‘Vlaamse media hadden vroeger allemaal eigen modejournalisten in vaste dienst, maar die schreven ook wekelijks andere verhalen. Eén voor één zijn ze verdwenen en worden modeartikels door freelancers geschreven. Ik heb als dochter van zelfstandigen altijd op mijn strepen gestaan. Om niet te zeggen dat ik geregeld eens onderhandelde over de vergoedingen. Zeker de modeweek waren altijd erg arbeidsintensief, tussen de vele defilés door had ik nog afspraken in showrooms en deed ik interviews. Wil je dat een redactie dat snapt, dan moet je dat ook uitleggen. Je bent voor dat medium misschien een freelancer, maar voor de buitenwereld niet – je contacten zien jou als uithangbord voor je opdrachtgever. *De Standaard* betaalde daar ooit voor, nu niet meer. De tarieven gaan de verkeerde kant op, zelfs een kilometervergoeding is te veel gevraagd. Om die reden werk ik niet langer exclusief voor *De Standaard*.’

De gespecialiseerde modemagazines hebben het ook niet gemakkelijk: in Nederland zijn de glossy's *Vogue* en *Esquire* onlangs bijvoorbeeld gestopt.

Veerle: ‘Modemagazines hebben het steeds moeilijker in landen als Nederland en België. Ons land is een kleine speler: Antwerpen mag zich modestad noemen, maar heeft internationaal niet de impact van pakweg Londen of Parijs. We hebben hier evenmin een plaatselijk merk à la L'Oréal dat de gangbare advertentietarieven kan betalen. België brengt wel super interessante designers voort,

‘Influencers duwen modejournalistiek naar hoger niveau’

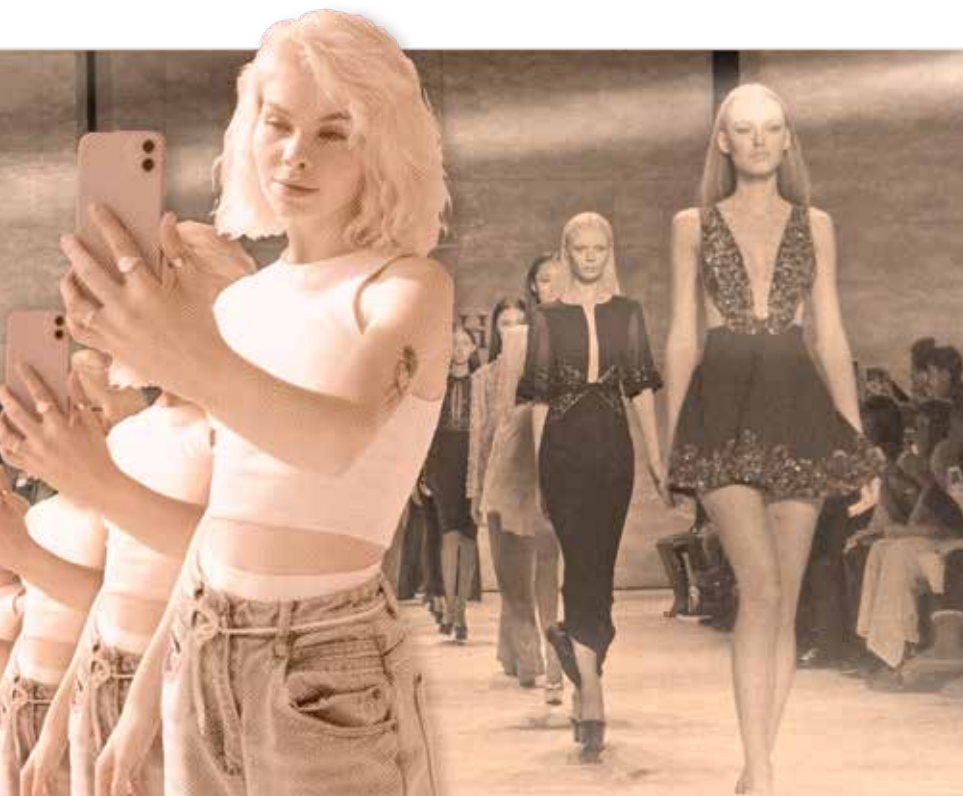
Veerle Windels

maar die zijn vooral succesvol in het buitenland. Soms is het voor freelancers echter een voordeel dat magazines moeten downsizen en geen vaste medewerkers meer in dienst hebben: ze doen daarom vaker een beroep op ons.’ **Timon:** ‘De pandemie heeft niet geholpen: winkels waren dicht en mensen waren minder bezig met mode, dus werd er minder geadvertiseerd. *Marie Claire* is daarom tijdelijk teruggeschakeld van 12 naar 10 edities per jaar. Omdat we artikels kunnen overnemen uit de 23 internationale edities van *Marie Claire*, kunnen we gelukkig kosten drukken en toch mooie inhoud brengen. Een positieve evolutie is dat de online inkomsten stijgen. Ik hoop dat we in de lifestylejournalistiek een manier vinden om online met pluscontent te werken, net zoals de kranten dat doen – want jonge lezers lezen liefst online over mode. Dat kan alleen slagen als alle publicaties solidair zijn en daarin meegaan.’

Zitten die jongere lezers, die in de eerste plaats naar influencers kijken voor inspiratie, nog wel te wachten op de mening van moderedacties?

Sarah: ‘Influencers kopiëren vooral informatie en zetten die op een mooie manier online. Ik trek me daar weinig van aan: ik heb geen ambitie om via sociale media geld te verdienen en vind in de eerste plaats mijn geloofwaardigheid belangrijk. Ik maak onafhankelijke journalistiek, geen *sponsored content*, zoals influencers doen – in mij ogen is dat een compleet ander vak.’

Veerle: ‘We moeten dat verschil inderdaad blijven benadrukken, want ik vraag me af of jongeren dat nog wel zien. Voor corona zag ik steeds vaker influencers de eerste rijen innemen bij modeshows, terwijl journalisten naar achteren geschoven werden. Tijdens de show zetten die influencers een paar foto's online en hun job is klaar. Mijn job begint thuis pas: dan maak ik een verhaal. Die ontwikkeling is frustrerend, maar het duwt de modejournalistiek ook naar een hoger niveau. Voor mij is dat al jaren een reden om mijn inspiratie

'Modejournalistiek zal nog diepgaander worden en vaker in eigen land kijken'

Timon Van Mechelen

buiten de catwalk te halen. Onlangs bezocht ik bijvoorbeeld het atelier van een ontwerper die unieke tassen maakt uit de 'deadstock' (*overschotten van ongebruikte stoffen die anders zouden worden weggegooid, nvdr.*) van grote modehuizen en boetieks. Dat leverde een prachtig verhaal op over vakmanschap en schoonheid – daar word ik enthousiast van.'

Timon: 'Merken als Dior en Chanel werken samen met influencers én met modemagazines. De influencers krijgen producten toegestuurd, die ze op social media tonen. Modemagazines hebben een andere rol, zij tonen ateliers, vertellen de verhalen achter producten. Door samen te werken met grote modehuizen als Cartier en Chanel, is *Marie Claire* verzekerd van inkomsten en mooie verhalen. We brengen daarbij in de eerste plaats wat we mooi vinden, al verwachten onze adverteerders wel dat we af en toe iets over hen schrijven. Dat was overigens het geval bij alle titels waar ik voor gewerkt hebben. We vullen dat aan met stukken over kleine Belgische merken die geen budget hebben om te adverteren.'

Welke ontwikkelingen en onderwerpen vinden jullie momenteel interessant?

Timon: 'Ik denk dat de klassieke catwalk reviews in de magazines gaan

wegvallen. Iedereen ziet de shows live op Instagram. Modejournalistiek zal nog diepgaander worden en vaker in eigen land kijken. Mensen lezen graag Belgische verhalen, zo zien we op onze website: ze zijn trots op lokaal modetalent. De oplages van modemagazines zullen niet meer veel stijgen, maar er zal altijd een niche zijn die interesse heeft in high end mode en daarover wil lezen. Het is onze job om hen te bereiken, in toenemende mate online.'

Veerle: 'Momenteel bijt ik me vast in de grens tussen artistieke vrijheid en culturele toe-eigening; een actueel onderwerp waar ik veel ideeën over heb. Bovenal wil ik over mooie dingen schrijven, de lezer een beetje laten dromen. Er wordt soms zo negatief naar luxe gekeken, terwijl er prachtige producten zijn waar uren aan gewerkt is. Er zijn genoeg mensen met centen die willen lezen over zulke serieuze luxe, maar het wordt steeds moeilijker om dat soort verhalen verkocht te krijgen; redacties hebben er bezwaar tegen als een modejournalist een stuk over een specifiek merk schrijft. Vreemd vind ik dat, want de N-VA of Club Brugge zijn toch ook merken? Soms worden modejournalisten stiefmoederlijk behandeld en wordt de lezer onderschat.'

Sarah: 'De productieketen is zo lang... het kost ontzettend veel tijd om uit te zoeken hoe een product gemaakt wordt. Telkens als ik op onderzoek ga, kom ik nieuwe verhalen tegen. Zo schreef ik over het groeiende aantal kasjmiergeiten in Mongolië. De laatste jaren zijn de prijzen voor kasjmierwol gezakt en is de vraag gestegen. De geiten eten in Mongolië de steppes kaal, wat tot verschillende problemen leidt. Op zich is dat geen onbekend gegeven, maar ik sprak erover met een sociaal geograaf, die me wist te vertellen dat dit leidt tot geweld op de steppes – wat ik niet eerder gehoord had. Telkens als ik denk dat ik een verhaal een beetje ken, stuit ik op een vervolghet verhaal. Dat houdt mijn werk spannend. Ik kan me niet voorstellen dat ik ooit nog iets anders zou doen.'

Brugse Triënnale doet VVJ-leden wandelen en genieten

De VVJ-dag in Brugge op 28 augustus is in de smaak gevallen. Een tachtigtal deelnemers genoot van een gegidste wandeling langs het Triënnale-parcours en een smaakvolle receptie achteraf in het historische Belfort. Op de receptie nam ook Brugges burgemeester Dirk De fauw (CD&V) het woord. Hij wees erop dat het Triënnale-thema 'Trauma' niet enkel sloeg op de moeilijke periode die corona voor velen betekende, maar ook op het dromen (*träumen*) over beterschap. De verhoudingen met de pers noemde De fauw voor zijn eigen stad best goed, ook al erkende hij dat het voor lokale verslaggevers met hun lage vergoedingen niet altijd evident werken kan zijn. Een bakje goeie Brugse frieten, een smakelijke Brugse Zot (met de alcoholvrije Sportzot als alternatief)

en een presentje van de lokale chocolatier Dominique Persoone zorgden ervoor dat niemand met een lege maag huiswaarts moest.

Meer over de VVJ-dag in Brugge op www.journalist.be en op www.hetnieuwsvanwestvlaanderen.be

© Matrise

© Mario De Wilde

Apache stelt scherp

Op de wereld. Voor jou.

Je leest wat iedereen zou moeten weten om de wereld waarin we leven beter te begrijpen. Apache zoekt naar de waarheid, roept de macht ter verantwoording en inspireert. Onafhankelijk, diepgravend en kritisch.

Met de code VVJ geniet jij nu 10% korting op een online jaarabonnement. Verzilver de code op apache.be/abonneren

apache /inhoud heerst

DE ZAAK-STEVENIERS: HOE BETROKKEN KAN FOTOJOURNALISTIEK ZIJN?

Fotograaf eerst bekroond, daarna veroordeeld

In maart van dit jaar werd persfotograaf Sebastian Steveniers bekroond voor een beeldreportage over zogenaamde *free fights* met de Grote Prijs Roots voor documentairefotografie. Amper twee maanden later werd hij in het kader van diezelfde beeldreportage veroordeeld tot anderhalf jaar cel voor geweldpleging bij bosgevechten. Hoe ver kan een (beeld)journalist zich inleven in zijn omgeving om aan verslaggeving te doen?

CHARLOTTE MICHILS

De Antwerpse rechtbank was op 26 mei niet mals voor Steveniers. Hij was herhaaldelijk meegegaan met (Antwerpse) hooligans die met andere groepen mannen knokpartijen hielden in een bos. Meer dan een loutere waarnemer was de fotograaf een actieve deelnemer aan de geweldsmisdrijven geweest, aldus het vonnis. Zo blijkt uit opnames dat Steveniers de vechtersbazen expliciet aanmoedigt. Op zeker ogenblik viel hij ook zelf een (Brugse) tegenstander aan. De fotograaf creëerde verder de whatsappgroep *Antwerp United*, waarin over nieuwe acties werd gepraat.

Volgens de rechtbank was Steveniers 'dermate verstrengeld met het betrokken milieu dat zijn activiteiten ruim de grenzen overstegen van het scheppen van een noodzakelijke vertrouwensband met de deelnemers.' 'Beklaagde heeft wetens en willens bijgedragen tot de organisatie en het verloop van de *free fights*. En het feit dat men ook artistieke of journalistieke bedoelingen heeft bij het plegen van strafbare feiten, neemt het strafbaar karakter daarvan niet weg.' Het verdict van de rechtbank is zwaar: anderhalf jaar cel, zij het met uitstel. Steveniers tekende inmiddels hoger beroep aan.

FOUTPARKEREN

Dirk Voorhoof, emeritus-hoogleraar mediarecht (UGent), is niet verrast door de veroordeling, ook al houdt die verband met de journalistieke nieuwsgaring. Zelfs het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, dat nochtans een zeer verregaande bescherming verleent aan de vrijheid van nieuwsgaring, heeft beslist dat journalisten of persfotografen kunnen veroordeeld worden voor strafbare handelingen tijdens een journalistieke opdracht. 'Een persfotograaf die zijn auto foutparkeert op de pechstrook van de snelweg en de snelweg oversteekt om enkele foto's te maken van een ernstig verkeersongeval, kan zich niet beroepen op de persvrijheid of zijn statuut van beroepsjournalist. Ook *check-it-out*-journalistiek bleef in het verleden niet altijd onbestraft, zelfs wanneer het de bedoeling was om een probleem onder de publieke aandacht te brengen. Denk aan undercover een illegaal vuurwapen aankopen, met gevaarlijk tuig een vliegtuig instappen of het aankopen en vervoeren van illegaal vuurwerk.'

Dirk Voorhoof wijst er wel op dat de bestraffing dan enkel slaat op de

strafbare handelingen die werden gesteld. De journalist wordt dus niet verhinderd om een reportage te publiceren of uit te zenden. Evenmin wordt hij veroordeeld voor de inhoud van die reportage.

Bovendien wordt beeldverslaggeving over verboden of gewelddadige betogingen steeds verregaand beschermd. Voorhoof: 'Althans op voorwaarde dat het blijft bij verslag uitbrengen en de journalist zelf niet met stenen gooit naar de politie of de demonstranten aanspoort om geweld te gebruiken.'

Precies op dat laatste punt zou fotograaf Sebastian Steveniers over de schreef zijn gegaan. Volgens de Antwerpse rechtbank observeerde hij niet gewoon, maar vocht hij samen met zijn broer ook actief mee en was hij zelfs medeorganisator van de vechtpartijen. Toch toont collega-fotograaf Bieke Depoorter, die zelf voor agentschap Magnum werkt, begrip voor die houding. Depoorter schreef medio juli in *De Standaard* een opiniestuk met als veelzeggende kop *De fotograaf als vlieg op de muur is een illusie*. *De Standaard* publiceert overigens af en toe werk van Steveniers, waaronder eerder ook zijn fotoreeks *Bosfights*. Voor Bieke Depoorter kan goede documentairefotografie niet zonder verregaande betrokkenheid. Steveniers raakte dan wel bevriend met de geportretteerden, daarom stemde hij nog niet in met wat ze doen, beklemt toont ze. Depoorter betreurt nog dat geen enkele krant de feiten aangreep om het te hebben over de vaak moeilijk definieerbare grenzen van fotojournalistiek en documentairefotografie. Beeldjournalist Lieven Van Assche

Eén van de beelden uit de bekroonde fotoreeks 'Bosfights'.

'Als de kans reëel is dat je als journalist in aanraking komt met strafbare feiten, is een goede omkadering onontbeerlijk'

Lieven Van Assche

beaamt dat die grenzen soms vaag zijn. 'De discussie over de rol van de fotograaf – enkel toeschouwer of ook 'actor' – woedt al sinds het ontstaan van de fotografie. Nu is elke persfotograaf wel ergens 'actor', gewoon omdat zijn aanwezigheid bekend is. Slechts uitzonderlijk zal een fotojournalist zich niet kenbaar maken en undercover werken. Maar in het geval Steveniers is het duidelijk: hij maakte zich kenbaar.'

Lieven Van Assche trekt niettemin een grens. 'De afweging tussen engagement en eindresultaat is telkens weer primordiaal. Als de kans reëel is dat je als journalist in aanraking komt met strafbare feiten, is een goede omkadering onontbeerlijk. Contact met je opdrachtgevers is een must, zowel bij de start van als tijdens je reportage.

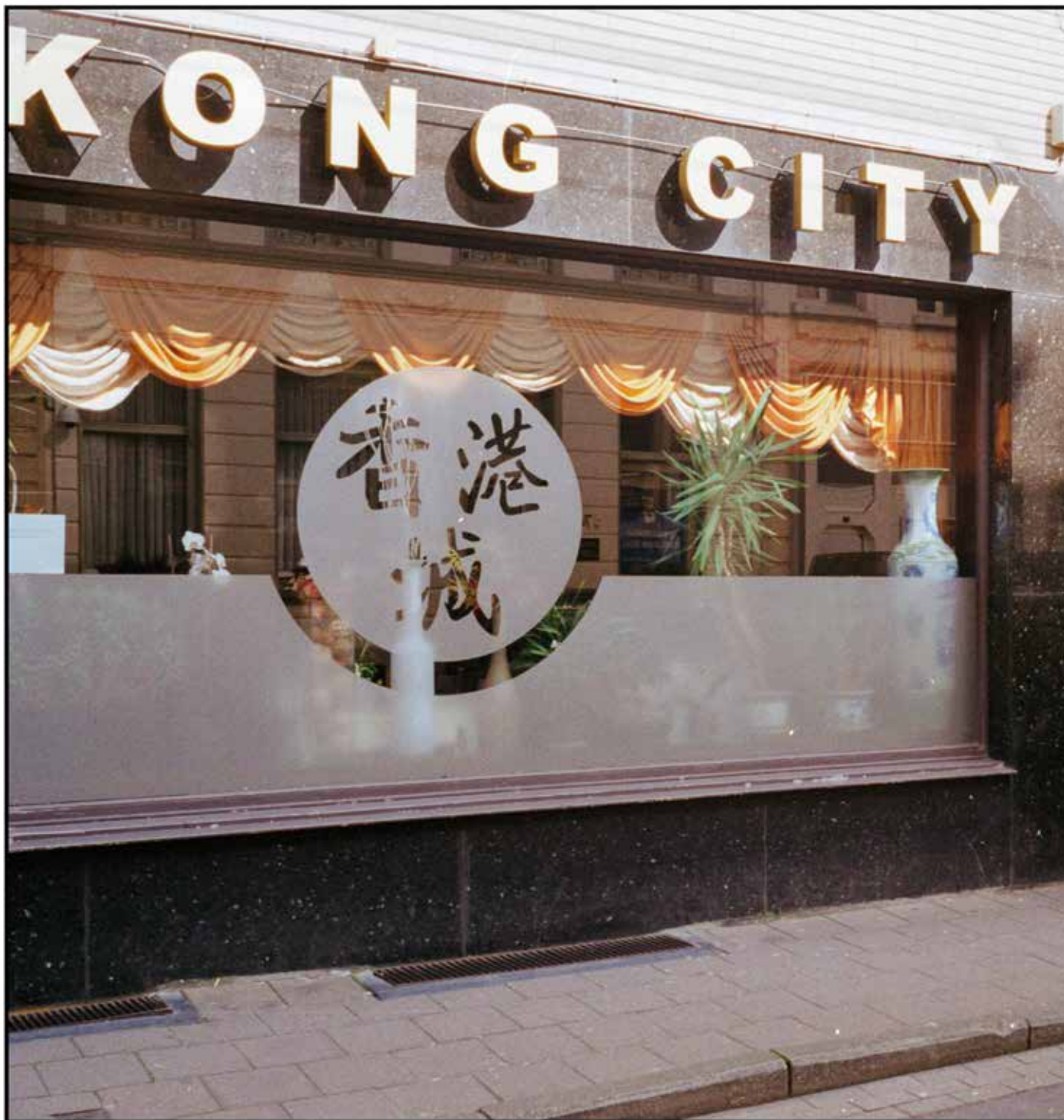
Het is belangrijk je te laten bijstaan en in te schatten hoe ver je kan gaan. Enkel zo kan je je betrokkenheid met het onderwerp in evenredigheid brengen met het eindresultaat.'

GEVAL PER GEVAL

Valt er een onderscheid te maken tussen 'fotoreportages' en 'fotojournalistiek'? Lieven Van Assche vindt van wel, en ook Karin De Ruyter, ombudsvrouw bij *De Standaard*, is die mening toegedaan. 'Hoewel er overlap is, gaat het bij documentairefotografie meestal over langere en grotere projecten, waarbij de fotograaf dieper in een onderwerp duikt en er dus sterker bij betrokken geraakt. Maar ook dan nog moeten de grenzen goed worden bewaakt', aldus Karin De Ruyter. Beroepsethisch gelden voor foto-

journalisten trouwens dezelfde regels als voor schrijvende collega's. De Ruyter: 'Dat betekent dat ze zich betrokken kunnen en mogen voelen bij het onderwerp dat ze behandelen. De beste journalistiek ontstaat uit verwondering en soms zelfs verontwaardiging. Maar het doel blijft waarheidsvinding. Dat betekent dat de berichtgeving, in woord en in beeld, feitelijk, waarheidsgetrouw, fair, evenwichtig en zo onpartijdig mogelijk moet zijn. Dat veronderstelt dat de journalist ondanks zijn betrokkenheid altijd ook een zekere afstand bewaart tot zijn onderwerp. Waar de grens juist ligt, moet geval per geval worden bekeken.'

Voor Omar Souidi, de advocaat van Sebastian Steveniers, is het duidelijk: zijn cliënt heeft die grens niet overschreden. 'Fotografie is echt geen steriel gegeven', zegt hij. 'Het getuigt van weinig realiteitszin te denken dat een fotograaf zomaar op de voorgrond treedt bij een fotogeniek moment en zich voor de rest afzijdig houdt. Bovendien hield de rechtbank onvoldoende rekening met het onderwerp. Zonder contacten met de bosfighters was de repo niet mogelijk geweest, enkel zo kon Steveniers het vertrouwen winnen.' De messen voor het proces in hoger beroep zijn alvast gewet.

FOTOGRAAF
WILLEM DIRKS

Kong city

**WAAROM JONAS CAMPS
DEZE FOTO KOOS**

Willem Dirks is een *Antwerp based* documentaire-fotograaf. Het grootste deel van zijn tijd spendeert hij in de straten van 't Stad. Gewapend met zijn Leica legt hij het alledaagse leven vast op 35mm film.

Antwerpen telt een van de grootste gemeenschappen van charedische joden ter wereld. Ongeveer twintigduizend joden verblijven in de omgeving van de Diamantwijk. Elk jaar wordt er Poerim gevierd. Het is een feest om de redding van het Jodendom in de vijfde eeuw voor Christus te vieren. Iedereen gaat die dag verkleed de straat op en er wordt veel gedronken.

Op het beeld zien we twee joodse kinderen uitgedost voor de festiviteiten. Zowel visueel als inhoudelijk triggert de foto mij. Het is een samenspel van geluk, dagelijks uren doorbrengen op straat en de gebeurtenis capteren in die éne seconde als ze zich voordoet.

Er is een combinatie van verschillende culturen aanwezig. Het lang vervlogen oude Egypte wordt uitgebeeld door de beeltenis van Toetanchamon. In de Aziatische zaak zien we de vazen van de Ming-dynastie half verscholen achter de ramen. De outfit van het meisje en de Hamanratel zijn dan weer typisch orthodox joods.

Het vuur heeft al vaak aan de schenen gelegen van het Jodendom. In tegenstelling tot andere samenlevingen die steeds evolueren en verdwijnen, weten de joden hun tradities in stand te houden. Willem Dirks brengt die paradox mooi in beeld in deze momentopname.

De Raad voor de Journalistiek heeft in de loop van de zomer zijn duizendste klacht ontvangen. Inhoudelijk is het geen uitzonderlijke zaak, maar het cijfer is het vermelden waard. Samen met de toenemende bekendheid van de Raad is het aantal klachten sinds de oprichting in 2002 gestaag gestegen. Voor dit jaar stond de teller eind augustus op 50.

Op zijn zitting van juni heeft de Raad twee uitspraken gedaan, waarbij telkens onder meer de kans op wederhoor ter discussie stond.

VAN DOOREN EN
SCHELFHOUTHET LAATSTE
NIEUWS EN HLN.BE

Eerdere veroordelingen ontheffen journalist niet van wederhoor bij nieuwe beschuldigingen

Het artikel laat een man aan het woord die zijn huis ruilde met dat van zijn advocaat (klager). De man voelt zich bedrogen en zegt dat de advocaat misbruik maakte van zijn functie om, samen met zijn vrouw, zijn huis in te palmen.

Wat waarheidsgetrouwheid betreft kan de Raad zich niet uitspreken over vermeende fouten in de passages over de huizenruil omdat het woord tegen woord is tussen klager en journalist. Maar het artikel verwijst ook naar het gerechtelijk en tuchtrechtelijk verleden van klager en daarover spreekt de Raad zich wel uit. Volgens de Raad maakt de journalist aanmerkelijk dat hij die passages voldoende heeft gecontroleerd.

Verder ziet de Raad geen schending van de privacy in de vermelding van de voornaam en eerste letter van de familienaam van de advocaat. Hetzelfde geldt voor de vermelding van de volledige naam en voornaam van zijn echtgenote, die een aantal jaren senator was.

De klacht is wel gegrond wat wederhoor betreft. De journalist heeft de advocaat en zijn echtgenote vóór publicatie van zijn artikel niet gecontacteerd voor een reactie. Nochtans brengt het artikel ernstige beschuldigingen uit die de eer en goede naam betreffen. De titel spreekt van oplichting, wat een strafrechtelijk misdrijf is, en onder die hoofding komen in het artikel verdere beschuldigingen aan bod. Ook al worden die geuit door de geïnterviewde, dan nog was het - overeenkomstig de richtlijn bij artikel 20 van de Code over wederhoor - aangewezen om klagers vóór publicatie een kans op wederhoor te bieden. Dat klager eerder veroordeeld werd in andere zaken en dat er tegen hem nog een strafrechtelijk onderzoek liep, ontslaat de journalist niet van de plicht tot wederhoor over de nieuwe beschuldigingen in verband met de huizenruil.

P.V.C. // VTM EN ALLOO

Spontane kans op wederhoor was aangewezen, maar uiteindelijk is standpunt wel weergegeven

De reportage in het programma *Allo* laat drie mensen aan het woord die getuigen over hun psychisch trauma. Een van de drie vertelt over zijn beleving en behandeling van een depressie. Hij verwijst naar zijn kinder- en jeugd jaren en vertelt dat zijn moeder (klaagster) haar gezin in kampen verdeelde en hem soms enkele dagen geen eten gaf.

De moeder contacteerde VTM en de reportagemaker nadat ze een trailer voor het programma had gezien. Ze uitte haar bezwaren en haar standpunt werd aan het einde van de reportage in een tekstbalk als volgt weergegeven: "Meerdere familieleden bevestigen het verhaal van Geert. De moeder en zus ontkennen." Klaagster neemt daar geen vrede mee en zegt dat de reportage onvoldoende gecheckt is en onwaarheden bevat en dat haar reactie niet correct is weergegeven.

De Raad kan niet uitmaken of de passages over het gezinsleven en de aanpak van klaagster als moeder kloppen. De journalist maakt aanmerkelijk dat hij de persoonlijke getuigenis zonder overdrijving heeft weergegeven. Hij zegt dat hij voldoende bronnen/familieleden heeft gecontacteerd, maar klaagster voert aan dat die bronnen onvoldoende en eenzijdig waren. Gezien de conflictueuze situatie in de familie, waarvan de journalist op de hoogte was, was het aangewezen om zich spontaan ruimer te informeren en klaagster vooraf om wederhoor te vragen, maar uiteindelijk zijn beide versies wel aan bod gekomen. Nadat ze de trailer voor het programma hadden gezien maar voordat de reportage in haar geheel werd uitgezonden, hebben klaagster en haar dochter VTM en de journalist gecontacteerd voor een reactie met hun versie van de feiten. Die reactie is in een tekstbalk aan het einde van de reportage loyaal weergegeven.

Klaagster spreekt ook over schending van de privacy. Ze zegt dat de reportage haar identificeerbaar maakt door de vermelding van de woonplaats van haar zoon. De Raad is van oordeel dat klaagster in ruimere kring en voor de doorsnee kijker niet herkenbaar is.

De klacht is ongegrond.

NIEUWE VVJ/AVBB-GROEPSVERZEKERING

BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID BEROEP EN UITBATING AXA

1. WIE KAN INTEKENEN?

VVJ-leden (loontrekkenden en zelfstandigen, hoofd- en bijberoepers, studenten en docenten, actief gepensioneerden)

2. VERZEKERDE RISICO'S

a) Burgerlijke aansprakelijkheid beroep

De burgerrechtelijke contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid die de verzekerden oplopen wegens schade aan derden en die voortvloeit uit een vergissing, verzuim of onzorgvuldigheid in de uitoefening van de beroepsactiviteiten.

Limiet per schadegeval en per verzekeringsjaar

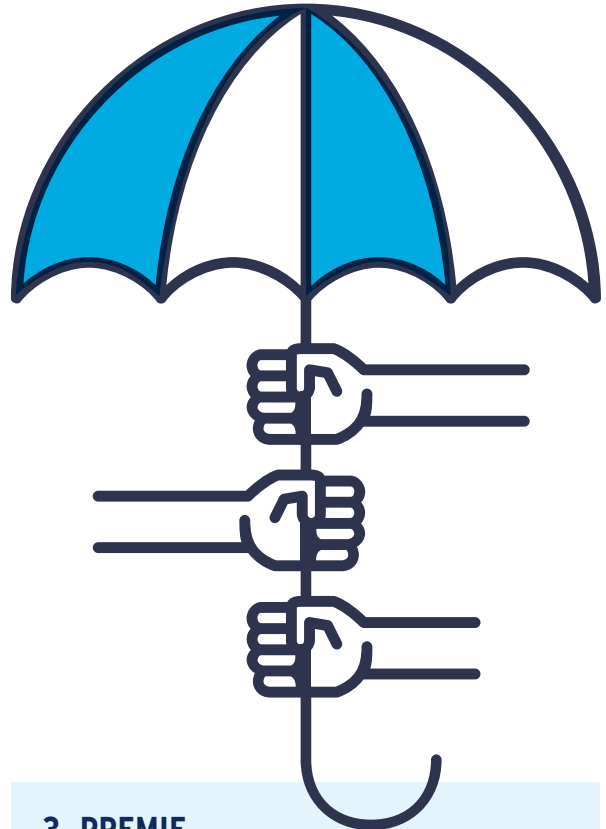
- 500.000 euro
- 50.000 euro voor rechtsbijstand
- 50.000 euro voor strafrechtelijke bijstand

b) Burgerlijke aansprakelijkheid uitbating

Buitencontractuele burgerrechtelijke aansprakelijkheid die de verzekerde kan oplopen voor schade aan derden tijdens de exploitatie van de onderneming.

Limiet per schadegeval en per verzekeringsjaar

- 2.500.000 euro voor letsel- en zaakschade vermengd
- 2.500.000 euro voor onstoffelijke gevolgschade
- 500.000 euro voor zuiver onstoffelijke schade
- 2.500.000 euro voor zaakschade en onstoffelijke schade veroorzaakt door brand, vuur, ontploffing, rook en water
- 2.500.000 euro voor zaakschade en onstoffelijke gevolgschade veroorzaakt door milieu-aantasting en burenhinder
- 50.000 euro voor rechtsbijstand

3. PREMIE

350 euro per journalist per jaar

+ optionele premie van 250 euro per jaar bij dekkingsuitbreiding voor VS en Canada

Tip: vergeet de premie niet af te trekken als beroepskost!

4. HOE INTEKENEN?

Intekenen doe je door het inschrijvingsformulier op www.journalist.be te downloaden en op te sturen naar de makelaar.

Meer info (algemene voorwaarden, informatienota) vind je op www.journalist.be of via info@journalist.be (Charlotte Michils of Pol Deltour).

**MAARTEN
VERDOODT**

VROEGER

video-coördinator bij
BRUZZ

NU

hoofd communicatie
bij voetbalclub Union
Sint-Gillis

**‘Onterecht
verliezen doet
nu meer pijn’**

MAARTEN VERDOODT (31) WERD COMMUNICATIE-VERANTWOORDELIJKE BIJ VOETBALCLUB UNION

‘Op 1 augustus speelde Union Sint-Gillis voor de eerste keer thuis sinds de club naar de hoogste klasse steeg. Er is met man en macht gewerkt om de infrastructuur van het stadion voor te bereiden. In de hoogste klasse spelen, betekent ook dat er voor elke wedstrijd een persconferentie met de trainer moet worden georganiseerd en dat er meer en beter met pers, fans en buurtbewoners moet worden gecommuniceerd. Om die professionaliseringsslag te maken, is mijn functie er gekomen. Het is uitdagend dat er zoveel nieuw is. Gelukkig heb ik in de journalistiek geleerd snel te schakelen. Ook helpt het dat er veel goodwill heerst rond de club: de fans zijn sympathiek, het stadion ademt historie... Daar kan je in de communicatie veel mee doen.’

‘Waar ik vroeger als fan of reporter op de tribune zat, was ik op 1 augustus druk aan het werk. Ik heb de opwarming van de spelers nauwelijks gezien. Ik was bezig met de pers, er ging een camera van de live-uitzending stuk omdat een spoeier op het veld er water op spoot... Zodra de wedstrijd begon, stond echter alles in het teken van wat op het veld gebeurde. Tien minuten voor de rust vloog ik er weer even in: ik moest de interviews regelen die tijdens de rust plaatsvonden. We verloren met 0-1 van Club Brugge, een onverdiend verlies (*lacht*). Deze keer deed dat meer pijn, omdat ik van dichtbij had meegemaakt hoeveel *effort* de coaches, sporters, assistenten en alle andere collega's erin stoppen.’

‘Ik wilde altijd al professioneel met sport bezig zijn. Dat was mijn drijfveer om in de journalistiek te stappen. Toen ik zes jaar geleden bij BRUZZ ging werken, wilde ik me echter niet tot sport beperken. Ik heb me bij BRUZZ helemaal kunnen ontplooiën; ik heb geschreven, radio en tv gemaakt, om uiteindelijk video-coördinator te worden. In een stad als Brussel vallen zoveel verhalen te rapen. Hoe beter je de stad kent, hoe beter je reportages worden.’

‘Wanneer ik als journalist over Union berichtte, ging het vaak over veel meer dan het sportieve. De fans maken de club. Ik bouwde contacten met fans op, leerde de historie van de club en het stadion kennen. Dat stelde me in staat om mooie reportages te maken over bijvoorbeeld de supporterscultuur

en de verhalen achter de liederen die supporters zingen. Een keer heb ik als journalist bij BRUZZ een microfoon tegen het raam van de kleedkamer van Union gehouden toen de trainer de ploeg streng toesprak. Dat krijg ik nog vaak te horen van mijn nieuwe collega's! Nu ik aan de andere kant sta, is het minder fijn als een journalist zoiets doet, maar ik heb er wel begrip voor: ik zocht zelf ook het randje op voor een goede reportage (*lacht*).’

‘Ik begrijp nu waarom de CEO niet altijd alle informatie kan prijsgeven in interviews’

‘Ik was eigenlijk niet van plan om de journalistiek te verlaten. Ik had voor BRUZZ een artikel geschreven over het stadion van Union, waarna Philippe Bormans, de CEO van de club, me uitnodigde voor een gesprek om me meer informatie te geven. Na dat gesprek belde hij me op en vroeg of ik interesse had om hoofd communicatie te worden. Ik was wat overrompeld, zei dat ik er even over moest nadenken, maar eigenlijk wist ik meteen dat ik ervoor moest gaan.’

‘Veel van mijn collega's bij BRUZZ zijn leeftijdsgenoten en zijn uitgegroeid tot vrienden. Toen ik hen vertelde dat ik wegging, waarschuwden zij me: pas maar op dat je niet in zo'n typische moeilijke voetbalwoordvoerder verandert (*lacht*). Ik probeer daar hard op te letten en vooral mezelf te blijven. Al zie ik de dingen wel anders dan toen ik nog journalist was. Ik weet welke gesprekken achter de schermen plaatsvinden, begrijp waarom de CEO niet altijd alle informatie kan prijsgeven in interviews, heb de mensen achter hun imago's leren kennen.’

‘Een maand nadat ik met mijn nieuwe job begon, werd de redactiechef van BRUZZ, Mathias Declercq, perswoordvoerder van RSC Anderlecht. Toen heeft hoofdredacteur Kristof Pitteurs wel even gevloekt (*lacht*). Niettemin was Kristof bij de match Anderlecht-Union en zwaaide hij vanaf de tribune naar Mathias en mij toen we op het veld stonden – een symbolisch moment. Sindsdien is het een beetje een *running gag* bij BRUZZ: wie gaat er als volgende een voetbaltransfer maken? Het was vreemd om afscheid te nemen in coronatijden, omdat niet iedereen tegelijk aanwezig mocht zijn op de redactie. Daarom is Mathias en mij nog een echt afscheidsfeest beloofd, met de hele ploeg. Ik kijk ernaar uit, de feestjes van BRUZZ zijn altijd de moeite!’ (SF)

Verandering op het VVJ-secretariaat, waar nieuwe kracht **Frank Geeraert** de plaats inneemt van **Marleen Sluydts**. Marleen gaat na 18 jaar trouwe dienst voor de VVJ aan de slag bij Thomas More Hogeschool - een nieuwe uitdaging die haar tevens heel wat verplaatsingstijd uitspaart. Frank heeft een verleden als administratieve duizendpoot in een kunsteducatieve vzw en bleek de geknipte persoon om Marleen op te volgen. Voor de VVJ werkt hij vanaf september drie dagen per week.

De VVJ houdt eraan Marleen intens te danken voor haar jarenlange inzet. Al die tijd was ze - samen met **Beny Bechler** nu en voordien **Lisbeth Moons** - het eerste aanspreekpunt voor de vele VVJ-leden, andere journalisten en externen die een beroep doen op de beroepsvereniging. Stipt hield ze de uitreiking van perskaarten, adreswijzigingen, abonnementen op *De Journalist* en zoveel meer bij. Ook haar creativiteit en consequent kritische zin waren al die jaren een grote meerwaarde. Dank daarvoor, Marleen, en het ga je uiteraard goed.

De **Erkenningscommissie voor beroepsjournalisten** en de **Commissie van beroep** zijn nu ook formeel opnieuw samengesteld. Het *Belgisch Staatsblad* publiceerde de voorbije maanden de nieuwe leden voor de komende vier jaar. 'Nieuwe leden' is veel gezegd, want in de praktijk verandert er maar weinig: de meeste leden zetten hun vorige mandaat gewoon verder.

Peter Vandenborne is niet meer. Hij overleed eind juli, amper 51 jaar oud, na een aanslepende beenmergkanker en

ONDER EMBARGO

euthanasie. Peter werkte voor VTM, eerst als journalist politiek en justitie, vervolgens als presentator en eindredacteur. Sinds 2011 stond hij in voor de communicatie bij de NMBS en VOKA.

Ook **Jan Moriaux** is heengegaan. Bij *Knack* noemen ze hem hun allereerste journalist, die het blad in de woelige begintagen meermaals overleefde. Jan was ook pater franciscaan en werd 89.

Bij *Humo* dan weer viel het finale vertrek te betreuren van oud-redacteur **Staf Herten**. Hij tekende voor talloze interviews en dossiers, en lag ook aan de basis van de reeks *De zeven hoofdzonden*. Volgens **Guy Mortier** was Staf 'een van de all-time greats'. Staf Herten werd zes jaar geleden getroffen door een hersenbloeding en haalde alsnog het levensjaar 67.

Op de valreep vernemen we nog het overlijden van **Eddy Van Thielen** (68), fotograaf en cameraman. Tot op het eind was

'Eddie' als journalist in bijberoep actief, onder meer voor de Roularta-titels.

Zoek **Dieter De Cleene** niet langer op de redactie van *EOS*, hij is sinds september als wetenschapsjournalist in de weer bij *De Morgen*.

Bij *Marie Claire* is **Marie Geukens** niet langer hoofdredacteur, dat is nu **Julie Rouffiange**. **Timon Van Mechelen** coördineert de Vlaamse versie. Marie Geukens verhuist naar Kigali, Rwanda, en zal van daar wel eindredactie-werk blijven doen voor *Marie Claire*. Tevens wil ze als freelancer reportages maken over Oost-Afrika.

Ilse Degryse werkt nu als redacteur voor Opera Ballet Vlaanderen, dat onder meer een eigen magazine uitgeeft. Eerder werkte ze als freelancer voor *Knack*, *De Tijd* en VRT.

En **Kristof Windels**, ex-VRT en ex-*De Morgen*, is nu te vinden bij PR- en communicatiebureau Wavemakers. Na 12 jaar in de journalistiek werkte hij al een tijdje als woordvoerder voor politici en bedrijven.

Wie in Brussel ter hoogte van de Louizapoort nog gauw-gauw eens een krant of magazine wil kopen in de plaatselijke kiosk, is er binnenkort aan voor de moeite. De allerlaatste **krantenkiosk** in de hoofdstad verdwijnt immers, zo meldt *Bruzz*. In 1958, ten tijde van de wereldexpo, telde het gewest Brussel nog 52 van die kiosken.

Over naar de Wetstraat, en meer bepaald de perstribune van de **Kamer van Volksvertegenwoordigers**. Daar mogen journalisten, althans volgens de letter van het reglement, niets leggen op de balustrade van hun tribune. De reden: als iets naar beneden dondert, valt enig hoofdletsel voor een volksvertegenwoordiger beneden in de plenaire vergaderzaal niet uit te sluiten. Toch storen Wetstraatjournalisten zich al langer aan het formele verbod, zeker wanneer dat door Kamerpersoneel nogal fanatiek wordt afgedwongen. Voor een verslaggever is het toch een stuk handiger werken als ie zijn/haar notaboekje op die balustrade kan leggen bij het noteren, in plaats van op de schoot of in de andere hand.

© Belga

VTM-journalist **Dirk Van den Bogaert** kaartte de zaak aan bij de VVJ, en die weer bij Kamervoorzitter **Eliane Tillieux** (PS). Die bevestigt in haar antwoord dat er ook de perstribune veiligheids-

voorschriften toepasselijk zijn. Zo geldt voor de persbureau de regel 'dat daar op de balustrade notities mogen genomen worden, zolang niets naar beneden dreigt te vallen'. 'Een bode mag een journalist hierop aanspreken', aldus Tillieux. Weliswaar moet dat gebeuren 'met de nodige soepelheid en hoffelijkheid' - eigenschappen die dan wel 'door iedereen worden gehanteerd'. 'Hoe dan ook blijft het de bedoeling van de Kamer om de samenwerking met de pers optimaal te laten verlopen. Ons personeel staat open voor elke constructieve kritiek. Het is in die geest dat de Kamer de journalisten, die zo'n essentiële functie vervullen in het democratische bestel, wil blijven ontvangen.'

Willy Piasecki, journalist in bijberoep, heeft een klacht ingediend tegen agenten van het Prostitutieteam van de Antwerpse politie. Eind augustus bevond Willy zich in het Antwerpse Schipperskwartier, waar hij hardhandig door een paar agenten werd aangepakt. Aan de basis daarvan lag een klacht tegen hem, maar die berust op een misverstand. Bovendien was de journalist op dat ogenblik bezig aan een verkennend onderzoek naar mensenhandel. De speurders namen ook zijn smartphone in beslag en dwongen hem de toegangscode ervan te geven, wat op gespannen voet staat met de wet op het journalistieke bronnengeheim. Samen met Willy Piasecki heeft de VVJ dan ook protest aangetekend en het parket om de onmiddellijke teruggave van de mobiele telefoon verzocht.

Goed nieuws voor de **VRT**, nu de Vlaamse regering heeft beslist om diens raad van bestuur deels

te depolitiseren. Van de twaalf bestuursleden zullen er vier niet langer door de parlementaire fracties in het Vlaams parlement worden voorgedragen, maar als 'onafhankelijke deskundige' door de Vlaamse regering worden aangeduid. Concreet betekent het dat N-VA, Vlaams Belang, CD&V en Open Vld elk een zitje in de raad van bestuur opgeven. Dat onder meer het VRT-hatende VB op die manier wordt gekortwiek, was nochtans niet de bedoeling van de hervorming, aldus Vlaams minister van Media **Benjamin Dalle** (CD&V). Er komt een open oproep aan geïnteresseerde kandidaten voor de vier vrijgekomen mandaten, en een onafhankelijke benoemingscommissie tekent voor de selectie.

Minder goed nieuws is er voor mediajournalisten die de VRT volgen, want de VRT-bestuurders krijgen in het nieuwe Vlaamse Mediadecreet expliciet een discretieplicht op hun bord. Dat moet ernstiger en opener discussies in het bestuur mogelijk maken, dixit Media-minister Dalle.

© Photonews

De minister keek in enkele politieke reëntree-interviews na de vakantie ook nog kort terug op het incident-**Eddy Demarez**, die in een onbewaakt moment schofferende taal bezigde over enkele Belgian Cats. 'Het spreekt voor zich dat zijn uitspraken echt niet door de beugel kunnen', aldus Dalle. 'Maar als

men zich bewust is van zijn fouten en om vergiffenis vraagt, moet men een tweede kans kunnen krijgen. We moeten oppassen voor een samenleving waarin één fout al kan leiden tot het einde van je loopbaan.'

Er is een nieuw handboek beschikbaar voor journalisten die berichten over migratie. Het gaat om een uitgave van **UNESCO** die is opgesteld door het Erich Brost Institute for International Journalism verbonden aan de universiteit van Dortmund. In het document vind je behalve algemene context ook praktische aanbevelingen over raadpleegbare bronnen, goed taalgebruik en het omgaan met menselijke trauma's. Gratis online beschikbaar op www.mediaandmigration.com.

Soroptimist, de Nederlands-talige servicevereniging van vakvrouwen voor vrouwen, organiseert opnieuw haar tweejaarlijkse persprijs. Gemikt wordt op artikelen, foto's of films, blogs of vlogs die 'op een bijzondere wijze de positie, rechten of economische zelfstandigheid van vrouwen op de kaart heeft weten te zetten'. Ook Vlaamse inzendingen zijn welkom. De Carla Atzema Soroptimistprijs houdt een bedrag van € 25.000 en een beeldje in. In de jury zit dit keer onder meer fotografe en documentairemaakster **Lieve Blancquaert**. Alle info op www.soroptimist.nl.

Ondernemingsgezinde journalisten die denken aan een eigen **landelijke radio-omroep** op de FM-band, kunnen voor de erkenning daarvan nog tot

14 september een dossier indienen bij het departement Media van de Vlaamse overheid. De uiteindelijke beslissing ligt in handen van Mediaminister **Benjamin Dalle** (CD&V). Op dit ogenblik kunnen drie private radio-omroepen over heel Vlaanderen uitzenden: Qmusic, Joe en Nostalgie. Hun erkenningen lopen nog tot eind 2022. De nieuwe erkenningen gaan in op 1 januari 2023 en gelden voor vijf jaar, een termijn die eenmalig verlengbaar is met drie jaar. Alle info bij **Mattijs Deraedt**, adjunct-woordvoerder van het departement Cultuur, Jeugd en Media via mattijs.deraedt@vlaanderen.be of tel 02 553 42 89.

In het al koude **Wit-Rusland** tot slot dreigt het straks nog veel killer te worden. Het ministerie van Justitie begon er een procedure tot ontbinding van de BAJ, de nationale journalistenbond en zusterorganisatie van de VVJ/AVBB in de EFJ/IFJ. Officieel verwijten de autoriteiten de BAJ administratieve en financiële tekortkomingen, maar daarachter schuilt zonder enige twijfel een poging tot liquidatie. De Belarusian Association of Journalists, die 1300 leden telt, geldt als een van de laatste democratische bakens in het land.

Het volgende nummer verschijnt op woensdag 13 oktober 2021.

MET DEZE INFOSESSIES BEN JE WEER BIJ

SCHRIJF
JE NU IN!

Apps voor journalisten

Jerry Vermanen, de data- en onderzoeks-journalist van Pointer (onderzoeks-journalistiek platform van KRO-NCRV) illustreert hoe apps op een slimme, maar vooral eenvoudige en tijdbesparende manier het journalistieke werk kunnen verlichten.

Vrijdag 17 september, 10u, online

AI en journalistiek

Artificiële Intelligentie (AI), data en algoritmes vinden steeds meer ingang in de journalistieke verslaggeving. Kenniscentrum Data & Maatschappij ontwikkelde een toolbox waarmee journalisten hun werk kunnen vereenvoudigen. Naast de presentatie van de toolbox vertellen twee gastsprekers over hun ervaringen met AI: Kristof Van der Stadt (*DataNews*) Guy De Pauw (*Textgain*).

Donderdag 30 september, 10u, online
en op locatie (Pleinlaan 9, 1050
Elsene)

Nieuws maken van cijfers

In tijden van data-overvloed hebben journalisten meer dan ooit de verantwoordelijkheid om cijfers kritisch te lezen en juist te interpreteren. Om die opdracht goed aan te kunnen presenteren Joris Boonen (politicoog verbonden aan de KU Leuven en Zuyd Hogeschool) en Mark Pluymaekers (communicatiewetenschapper verbonden aan de Zuyd Hogeschool) dit najaar drie workshops specifiek gericht op journalistiek. Het programma omvat drie modules van telkens twee uur, die los van elkaar kunnen worden gevolgd.

- Module 1:
Hoe scheid je het kaf van het koren?
Dinsdag 12 oktober, 14u
- Module 2:
Cijfers vergelijken op een goede manier.
Dinsdag 9 november, 14u
- Module 3:
De journalist als onderzoeker.
Dinsdag 30 november, 14u

Telkens online en op locatie
(Zennestraat 21, 1000 Brussel).

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

De infosessies zijn gratis voor VVJ-leden, maar inschrijven is verplicht.
Surf naar journalist.be/agenda